

ARALING PANLIPUNAN 9

MODYUL 4: MGA SEKTOR PANG-EKONOMIYA AT MGA PATAKARANG PANG-EKONOMIYA

Aralin 1: Konsepto at Palatandaan ng Pambansang Kaunlaran

Panimula at mga Pokus na Tanong

Piston Nagbadya ng panibagong Malawakang Protesta!; Presyo ng Petrolyo Muling Tataas!; Japan Muling Tatanggap ng mga Pilipinong Nars! Magsasaka ng Hacienda Luisita Muling Nagwelga! Ilan lamang ang mga ito sa napakaraming balita na sumasalubong sa mga Pilipino sa araw- araw. Kung minsan nga humahantong pa ito sa pagwewelga at pagbibigay ng mga Pilipino ng napakababang grado sa kung sinuman ang nasa puwesto. Ikaw, ganito rin ba ang reaksiyon mo? O kasama ka sa iilan na sa dami ng mga nababasa at naririnig na ganitong balita ay nagawa ng tanggapin ang mga ito bilang isang pangkaraniwan at natural na bahagi ng kanilang pang-araw-araw na pamumuhay kaya ipinagkikibit- balik na lamang ang mga ito? Sa bawat pagtatapos ng iyong nakagawiang gawain sa araw- araw, naitanong mo ba sa iyong sarili kung bakit halos pare-pareho ang mga balita na iyong naririnig? kaninong kamay nga ba dapat isisi at kanino rin ba dapat iasa ang pagbabago at pag-unlad ng ekonomiya ng ating bansa?

Sa modyul na ito, hindi lamang kasagutan sa mapagmuning mga tanong na nabanggit ang iyong matutuklasan kundi ang katotohanan na ang pagkamit ng pagbabago sa lipunan at pag-unlad ng ekonomiya ay isang napakalaking hamon na hindi lamang dapat iatang sa balik na iilan kundi ng lahat. Mabibigyan ka rin ng iba't ibang mga ideya na maaaring makapagpabago o lalo pang makapag- paigting sa perspektibo mo tungkol sa kalagayan ng lipunang iyong kinabibilangan at ng ekonomiya ng bansang Pilipinas. Upang makamit ang mga ito, tandaan na ang kailangan mong matanto ang mga sagot sa sumusunod na mga tanong:

- a. Paano makamit ng isang ekonomiya kagaya ng Pilipinas ang pambansang pagsulong at pag-unlad?
- b. Paano makatutulong ang isang aktibo at responsableng mamamayan sa pagkamit ng isang maunlad at matatag na ekonomiya ng bansa?

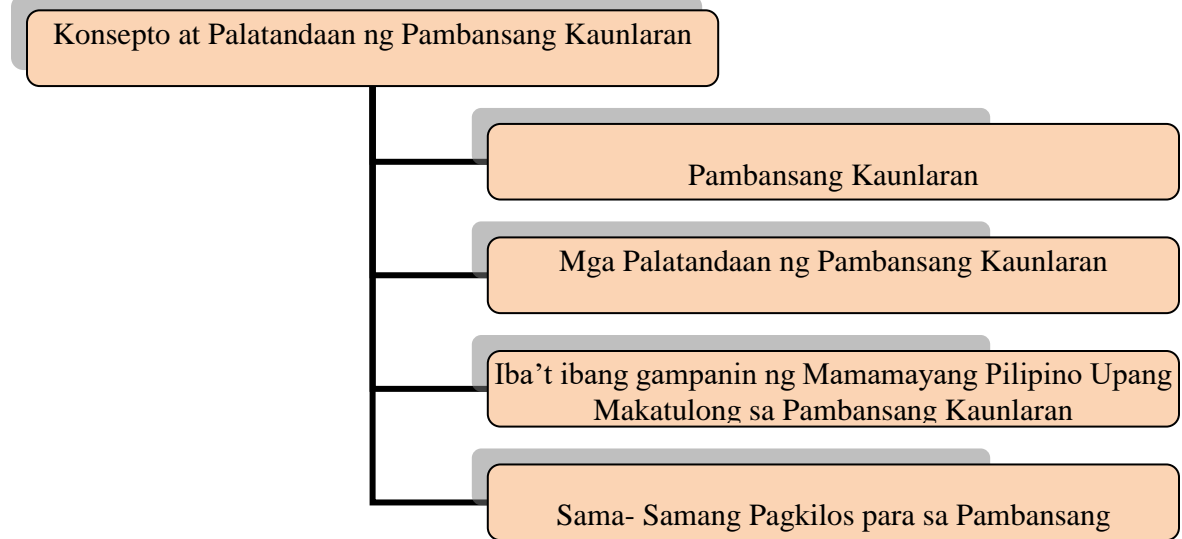
SAKLAW NG MODYUL

Ang modyul na ito ay naglalaman ng mga sumusunod na aralin:

Aralin Blg.	Pamagat	Matutuhan mo ang...	Bilang ng Oras/ Sesyon
1	Konsepto at Palatandaan ng Pambansang Kaunlaran a. Pambansang Kaunlaran b. Mga Palatandaan ng Pambansang Kaunlaran c. Iba't ibang Gampanin ng Mamamayang Pilipino upang Makatulong sa Pambansang Kaunlaran d. Sama-Samang Pagkilos para sa Pambansang Kaunlaran	Nakapagsasagawa ng isang pagpapalano kung paano makapag-ambag bilang mamamayan sa pag-unlad ng bansa. <ul style="list-style-type: none"> • Naibibigay ang sariling pakahulugan sa pambansang kaunlaran • Nasisiyasat ang mga palatandaan ng pambansang kaunlaran • Natutukoy ang iba't ibang gampanin ng mamamayang Pilipino upang makatulong sa pambansang kaunlaran • Napahahalagahan ang sama-samang pagkilos ng mamamayang Pilipino para sa pambansang kaunlaran 	

Concept Map ng Modyul

Narito ang isang simpleng mapa ng mga araling sakop ng modyul na ito.

Inaasahang Kasanayan

Upang matagumpay na masagutan ang modyul na ito at malinang nang lubos ang iyong kakayahan at pang-unawa, kinakailangang tandaan at gawin mo ang mga sumusunod:

1. Nababasa ang mapa at tsart.
2. Nakagagawa ng grapikong pantulong ukol sa mga mahahalagang konsepto na hinihiling sa mga naihandang gawain.
3. Nasusuri ang mga artikulo, larawan, *video clip*, awit at iba pang *multimedia* upang mapagtagumpayan ang mga gawain ng araling ito.
4. Naisasagawa ang iba't ibang pamamaraan, gawain, o proyekto na may kinalaman sa pagpapakita ng papel ng isang responsible at aktibong mamamayan sa pagkamit ng maunlad at matatag na ekonomiya.
5. Nasusunod ang mga panuto upang makagawa ng *concept map* gamit ang *web 2.0 applications* at iba pang *interactive websites*.

SUSUNOD

PANIMULANG PAGTATAYA

Alamin natin ngayon kung may kaalaman ka sa araling tatalakayin. Sagutin mo ang panimulang pagtataya. I-klik lamang ang titik ng wastong sagot at sagutan lahat ang mga tanong. Pagkatapos ay makikita mo ang nakuha mong iskor. Tandaan mo ang mga aytem at mga tanong na hindi mo nasagot. Malalaman mo ang wastong sagot habang pinag-aaralan mo ang modyul na ito.

Kung handa ka na, i-klik ang SIMULA.

SIMULA

Basahing mabuti ang mga sumusunod na tanong. I-klik ang titik ng wastong sagot.

1. Alin sa sumusunod na pahayag ang wasto?
 - a. Sapat nang may trabaho upang maging maunlad ang bansa
 - b. Nasa kamay ng manggagawa ang pag-unlad ng bansa
 - c. Nasa pamahalaan ang susi sa pag-angat ng ekonomiya
 - d. Nasa paglago ng ekonomiya ang pag-unlad ng bansa*

Ang wastong sagot ay titik d. Kung maunlad ang ekonomiya, nangangahulugang ang mga mamamayan ay may trabaho, sila ay produktibo at walang mamamayaning kahirapan sa lipunan.

2. Paano masasabing may pag-unlad ang ekonomiya?
 - a. Tumaas ang GNI*
 - b. Tumaas ang migrasyon ng mga Pilipino.
 - c. Bumaba ang krimen sa bansa.
 - d. Bumaba ang antas ng marunong magsalita sa Ingles.

Ang wastong sagot ay titik a. Ang GNI o pambansang kita ang sumusukat sa kabuuang kita ng bansa na isa ring basehan ng pagsasabi kung ang bansa ay mayroong matatag o mahinang ekonomiya.

3. Alin sa sumusunod na pares ng pangyayari ang nagpapakita ng koneksyon sa sanhi at bunga?
 - a. Teknolohiya: Mababang Bahagdan ng Manggagawa
 - b. Kahirapan: Kaguluhan sa Zamboanga
 - c. Mataas na Produksyon: Mataas na Bahagdan ng Manggagawa
 - d. Teknolohiya: Industriyalisasyon*

Ang wastong sagot ay titik d. Ang mga makabagong tuklas ng siyensya ang nakapagpapabilis ng industriyalisasyon ng ating bansa.

4. Suriin ang sumusunod na mga sitwasyon at tukuyin kung ano ang posibleng kahahantungan ng pagkakaroon ng mga ito sa bansa.
 - i. Mabilis na pag-uunlad ng teknolohiya
 - ii. Mataas na bahagdan ng banyagang namumuhunan sa bansa
 - iii. Palagiang pagbisita ng Pangulo sa mga karatig- bansa
 - a. Pagtaas ng bilang ng mga Pilipinong nagtatrabaho sa ibang bansa.
 - b. Pagdami ng trabaho sa Pilipinas at pagkawala ng kaugaliang Pilipino.
 - c. Pagtaas ng antas ng pamumuhay ng mga Pilipino dahil sa makabagong teknolohiya.
 - d. Pag-angat ng ekonomiya ng bansa kasabay ng mga pagbabago sa lipunan nito.*

Ang wastong sagot ay titik d. Ang pag-angat ng ekonomiya ng Pilipinas ay siguradong makapagpapabago sa lipunan nito sapagkat anuman ang magaganap sa ekonomiya ay direktang makaaapekto sa mga tao nito.

5. Anong batayan ng kaunlaran ang ipinapahiwatig ng mga sumusunod na ulo ng mga balita sa diyaryo?
 - i. P-Noy off to South Korea By Delon Porcalla (The Philippine Star) Updated October 17, 2013 - 12:00am
 - ii. Manila, Seoul to sign defense MOU on PNoy's state visit By Louis Bacani (philstar.com) | Updated October 14, 2013 - 4:37pm

iii. China imposes tariffs on Indian, Japanese pyridine imports 2013-11
2017:19 Xinhua Web Editor: Mo Hong'e

- a. Sustainable Growth Model
- b. Sustainable Development Model
- c. Growth Oriented Developmental Model*
- d. Sustainable Growth Developmental Model

Ang wastong sagot ay titik c. Ang mga headline ay tumutukoy sa pagbisita ng Pangulo sa ibang bansa at ang regulasyon sa taripa na may mithiing pataasin ang Pambansang Kita at paramihin ang mga dayuhang namumuhunan sa bansa na siyang tinututukan ng Growth Oriented Developmental Model.

6. Sinong Pangulo ng Pilipinas ang nagpatupad ng *Filipino First Policy* na naglalayong paigtingin ang pagka-Pilipino ng mga mamamayan ng bansa sa pamamagiatn ng pagtangkilik sa sarili nitong produkto?
- a. Ferdinand Marcos
 - b. Diosdado Macapagal
 - c. Carlos Garcia*
 - d. Corazon Aquino

Ang wastong sagot ay titik c. Si Carlos Garcia ang pangulo ng Pilipinas na nagpatupad ng patakarang naglalayong itaas ang moral ng mga Pilipino sa pamamagitan ng pagkakaroon ng maayos na pagtrato sa kanila sa mga pang-gobyernong opisina at ang pagpapalakas sa mga maliliit na negosyo ng mga Pilipino.

Ihambing ang larawan at ang mga hinuha tungkol sa papel ng mamamayang Pilipino para sa pambansang kaunlaran na makikita sa ibaba nito.

- I. Ang pambansang pag-unlad ay para sa ikabubuti ng pamumuhay ng mga tao kaya ang tao din ang susi sa pagkamit nito.
- II. Nasa pag-aalaga lamang ng kapaligiran ang susi para sa kaunlaran.
- III. Ang industriyalisasyon ng bansa ay batay sa pangangalaga sa likas na yaman at kalidad ng pamumuhay ng tao.
- IV. Ang pagtutulungan ng mga tao na alagaan ang kapaligiran, at patuloy na pagpapaunlad nito sa kanyang sarili at kapaligiran ng daan upang makamit ang kaunlaran.

7. Alin sa mga naibigay na hinuha ang maituturing na makatotohanan?
- I,II,III,at IV
 - I at IV lamang
 - I, III, at IV *
 - II at III lamang

Ang wastong sagot ay titik c. Ang nasa aytem II ay limitado lamang sa pag-aalaga ng kapaligiran at hindi nagpapakita ng ugnayan ng mga salik na nasa larawan.

8. Alin naman ang maituturing na opinyon sa pagpipilian sa bilang 7?
- I at II lamang
 - I at III lamang
 - II lamang*
 - IV lamang

Ang wastong sagot ay titik c. Ang nasa aytem II ay limitado lamang sa pag-aalaga ng kapaligiran at hindi nagpapakita ng ugnayan ng mga salik na nasa larawan.

9. Ayon sa mga prinsipyo ng sustenableng pag-unlad, ang bansa ay aangat kung mayroon na itong *cultural, moral and spiritual sensitivity; social justice, inter & intra-generational & spatial equity; economic development; at development of full human potential*. Aling reporma sa Kagawaran ng Edukasyon ng Pilipinas ang tumutugon sa mga palatandaan ng pag-unlad na ito?
- K-12*
 - Understanding by design
 - Pagbabawas ng bilang ng taong gugugulin sa kolehiyo
 - Open High School Program

Ang wastong sagot ay titik a. Layunin ng programa na ihanda ang mga mamamayan para sa pangangailangan ng ika-21 siglo.

10. Ayon sa modelong *sustainable development* na isa sa mga batayan sa pagsukat ng pag-unlad ng mga bansa, ang mga mamamayan ng bansa ay dapat maturuan ng mga kakayahang mapagtagumpayan ang mga hamon ngika-21 siglo. Aling aksiyon ng gobyerno ang naglalayong mapaigting ang kolaborasyon ng mga mamamayan, sektor ng ekonomiya, at mga patakarangpang-ekonomiya ng bansa?
- TESDA NC Scholarship
 - Public- Private Partnership*
 - K-12
 - Matuwid na Daan

Ang wastong sagot ay titik b. Ang programang ito ang mas malawak ang sakop at ang adhikain ay gawing magkatuwang ang lahat ng pampubliko at pampripadong mga sektor upang mapabuti ang kalagayan ng ating bansa.

Suriin ang poster sa ibaba at sagutin ang mga tanong.

11. Ano ang masamang dulot ng pagyakap ng Pilipinas ng pag-unlad at pagbabago?
- Kaakibat ng pag-unlad ang pagkasira ng ating kalikasan.*
 - Kasabay ng pag-unlad ang pagyakap sa kanluraning kultura at ang tuluyang paglimot ng lahat ng Pilipino sa sarili nitong kultura.
 - Kaakibat ng pag-unlad ang pagkakaroon ng pagkain sa hapag ng bawat Pilipino.
 - Kasabay ng pag-unlad ang pagbangon ng kamalayang Pilipino tungkol sa papel nito sa pagkamit ng matatag na ekonomiya.

Ang wastong sagot ay titik a. Kapag hindi nagtulungan ang tao, pamahalaan at sektor ng ekonomiya, matinding pagkasira sa kapaligiran ang magaganap. Ang sagot ding ito ang mahihinuha sa poster.

12. Ano ang mabuting dulot ng pagkakaroon ng pambansang pag-usbong at pag-unlad?
- Kaakibat ng pag-unlad ang pagkasira ng ating kalikasan.
 - Kasabay ng pag-unlad ang pagyakap sa kanluraning kultura at ang tuluyang paglimot ng lahat ng Pilipino sa sarili nitong kultura.
 - Kaakibat ng pag-unlad ang pagkakaroon ng pagkain sa hapag ng bawat Pilipino.
 - Kasabay ng pag-unlad ang pagbangon ng kamalayang Pilipino tungkol sa papel nito sa pagkamit ng matatag na ekonomiya.*

Ang wastong sagot ay titik d. Ito ang kabuuang mensahe na ipinapakita sa poster.

13. Paano magkakaroon ng balanse ang pag-unlad at pagpapanatili sa kaayusan ng kapaligiran?
- Higpitan ng gobyerno ang mga patakaran nito tungkol sa gawaing pang-ekonomiya.
 - Paigtingin ang pakikilahok ng mga mamamayan sa pagbabantay sa kalikasan.*

- c. Isantabi ang kapaligiran kung pagkakaroon ng maraming trabaho ang nakasalalay.
- d. Ipagbawal ang kompanyang walang akmang permit.

Ang wastong sagot ay titik b. Sa demokratikong bansa, nasa tao ang kapangyarihang makapagpabago ng kanyang lipunan kung ang mga tao ay matututong maging responsibleng mapangalagaan ang lahat.

14. Gamit ang datos sa ibaba, aling hinuha ang masasabing komprehensibo at tama?

Bansa	Literacy Rate	GNI	Crime Rate	Uri ng Bansa
USA	99%	50,610	10.3%	Maunlad
Japan	99%	36,320	0.06%	Maunlad
Philippines	92.6%	4,400	3.24%	Umuunlad

- a. Magiging maunlad ang bansa kung ito ay may mataas na bahagdan ng marunong magbasa at magsulat, pambansang kita, at bahagdan ng krimen.
- b. Magiging maunlad ang bansa kung mayroon itong mataas na bahagdan ng marunong magbasa at magsulat, pambansang kita, at mababang bahagdan ng krimen.*
- c. Magiging mababa ang bahagdan ng krimen kung ang bansa ay maunlad.
- d. Magiging mataas ang GNI ng bansa kung mababa ang antas ng bahagdan ng marunong magbasa at magsulat.

Ang wastong sagot ay titik b. Ang lahat ng ibang opsiyon ay may kulang na salik na nagsisilbing palatandaan ng pag-unlad.

15. Ikaw ang bagong talagang Kalihim ng Department of Labor and Employment at inatasan kang magsagawa ng patimpalak na “Idol ng Probinsiya” na magbibigay ng parangal sa mga mamamayan na may pinakamalaking kontribusyon sa pagpapaigting sa kaalaman at partisipasyon ng mga mamamayang Pilipino sa pagpapabuti at pagpapatupad ng mga sektor ng ekonomiya at mga patakarang pang-ekonomiya nito. Marami ang mga nagpasa ng kanilang nominasyon kagaya ng mga sumusunod. Sino sa kanila ang may mas mataas na tsansa na manalo sa patimpalak?
- a. Guro na itinalagang koordineytor ng *outreach program* ng kanilang paaralan na naging tanyag dahil sa iba’t ibang proyekto nito sa pagkakawanggawa.
 - b. Pilantropo na nagbibigay ng tulong pinansiyal sa mga batang nais makapag-aral sa elementarya at hayskul.

- c. Pangulo ng isang korporasyon na nakapagtayo ng isang *Micro Income Generating Foundation* na kumukupkop sa mga inang walang trabaho upang makapagpatayo ng sarili nilang maliit na negosyo na kailangan nilang palaguin sa loob ng itinakdang panahon.*
- d. Manggagamot na nakapaglibot sa buong Pilipinas upang makapagbigay sa mga Pilipino ng libreng serbisyo sa paggagamot.

Ang wastong sagot ay titik c. Ang hinahanap ng patimpalak ay ang taong may pinakamalaking kontribusyon sa pagpapaigting sa kaalaman at partisipasyon ng mga mamamayang Pilipino sa pagpapabuti at pagpapatupad ng mga sektor ng ekonomiya at mga patakarang pang-ekonomiya nito. Ang kuwalipikasyong ito ay nakikita lamang sa titik c.

16. Ang mga guro sa pribado at pampublikong paaralan ay naatasan ng pamahalaan na makilahok sa pagkamit ng mga adhikain ng *Philippine Agenda 21* partikular na sa prinsipyong *Development of Full Human Potential*. Ikaw ang punong-guro ng Mataas na Paaralan ng Balatoc at tatayain mo kung ang mga guro mo ay tumutupad sa iniatas sa kanilang tungkulin. Paano mo ito gagawin?
 - a. Pumasok sa loob ng klasrum at magsagawa ng obserbasyon tungkol sa pamamaraan ng pagtuturo ng guro sa oras na hindi nito inaasahan.
 - b. Gawing kondisyon sa pagkuha ng *Performance Bonus* ang isang banghay aralin na tumutugon sa kinakailangan ng programang *Philippine Agenda 21*.
 - c. Bigyan ng maraming *handout* ang mga guro tungkol sa *Philippine Agenda 21*.
 - d. Gawing alituntunin sa paaralan ang paggamit ng makabagong estratehiya sa pagtuturo na magpapalabas sa iba't ibang kakayahan ng mga mag-aaral at susundan ito ng *regular na classroom observation*.*

Ang wastong sagot ay titik d. Mas komprehensibo at nakapagbibigay ng kasiguraduhan ito sa guro na tumutulong sa pagkamit ng adhikain ng Philippine Agenda 21.

Ang bansa ay dumaranas ng maraming pagsubok na nakaaapekto sa ekonomiya nito. Bilang isa kang bagong hirang na Makabagong Rizal sa taong 2013 ay naatasang paigtingin ang kaalaman at partisipasyon ng mamamayan sa inyong barangay ukol sa pagpapabuti at pagpapatupad ng mga sektor ng ekonomiya at mga patakarang pang-ekonomiya nito sa pamamagitan ng isang *case study*.

17. Ano-ano ang mga batayang isasaalang-alang mo upang maging epektibo ang *case study* na iyong gagawin?
 - I. Ang nilalaman ay dapat kumpleto at ang mungkahing ibibigay ay magpapakita ng kahalagahan ng papel ng mamamayan ng barangay sa pagpapabuti at pagpapatupad ng mga sektor ng ekonomiya at ng mga patakaran nito.
 - II. May wastong daloy ng kaisipan mula sa simula hanggang sa huli.

- III. Ang *case study* ay gagamitan ng mga katagang kilala lamang sa mundo ng mga ekonomista.
- IV. Ang pagkukuhanan ng datos sa *case study* ay dapat mga taong tunay na may alam sa kinakailangang impormasyon.

- a. I, II, at IV lamang*
- b. I, II, at III lamang
- c. I, III, at IV lamang
- d. II, III, at IV lamang

Ang wastong sagot ay titik a. Hindi nakapaloob dito ang kasagutang hindi angkop para sa tanong.

18. Upang lubos na maging kapaki-pakinabang ang iyong isasagawang *case study*, ano ang nararapat gawin sa proyektong ito?
- a. Ipasa ang ginawang *case study* sa guro upang makatulong ito sa pagkompyut ng marka ng mga mag-aaral.
 - b. Kausapin ang guro upang samahan kang ipahayag ang resulta ng iyong *case study* sa mga opisyal ng barangay para sa kaukulang aksyon.*
 - c. Ipadala ang ginawang *case study* sa punong-guro ng iyong paaralan upang gawing basehan sa ebalwasyon ng mga guro.
 - d. Ipamudmod ang kopya ng *case study* sa mga tao sa inyong barangay upang malaman nila ang resulta ng iyong proyekto.

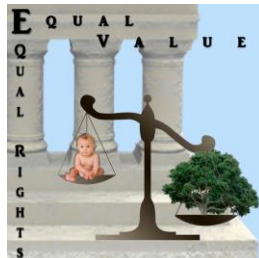
Ang wastong sagot ay titik b. Ang mga proyekto ay dapat na may "real world purpose" hindi lamang ito dapat na gawin bilang isang requirement ng kurso kundi isasagawa ito sapagkat mayroon itong gamit/ silbi sa lipunang ginagalawan ng mga mag-aaral.

19. Aling imahe ang mas makatutulong upang makamit ng isang *multimedia campaign* ang adhikain nito na paigtingin ang kaalaman at partisipasyon ng mga Pilipino sa pagpapabuti at pagpapatupad ng mga sektor ng ekonomiya at mga patakarang pang-ekonomiya nito?

a.*

b.

c.

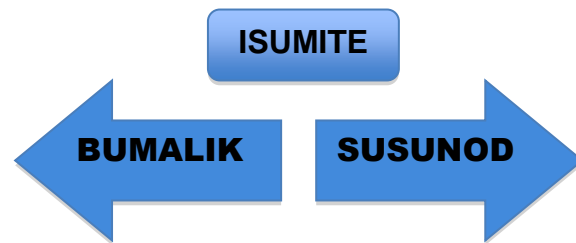
Quiet please, brainwashing in progress.

Ang wastong sagot ay titik a. Sapagkat ipinapakita dito ang kahalagahan ng pakikilahok at pakikibahagi sa mga usapin at bagay-bagay na maaaring makaapekto sa ating buhay, ekonomiya at pag-unlad.

20. Bilang paghahanda sa selebrasyon ng Araw ng Kordilyera, nagbigay ang gobernador ng panawagan para sa gagawing patimpalak ukol sa pagbibigay ng proposal kung paano isasagawa ang nasabing selebrasyon kung saan ang pagbubuklod-buklod ng kultura, tradisyon, sektor ng lipunan, at ang komunidad ay dapat na mabigyan ng pokus. Bilang Ambassador of Goodwill for the Filipino IPs, paano mo gagawing epektibo ang pagpapahayag ng iyong proposal para sa nasabing patimpalak?
- Mangalap ka ng mga konseho ng matatanda sa CAR at kumbinsihin silang samahan at suportahan ka sa pagpapahayag ng iyong proposal sa harap ng gobernador.
 - Gagamit ka ng isang *multimedia presentation* na ipapakita mo ang magiging papel ng iba't ibang sektor ng lipunan, ang pamahalaan, at ang mga tao sa komunidad sa isasagawang pagdiriwang.*
 - Magsulat ka ng isang mabisa at epektibong proposal at ipapadala ito sa gobernador gamit ang kanyang *e-mail address*.
 - Magsama ng mga miyembro ng IP sa Pilipinas na sasama sa iyo sa munisipyo bilang pagpapakita ng kanilang suporta sa iyong ihahayag na proposal.

Ang wastong sagot ay titik b. Ang opsyon na ito ang nagpapakita ng pagkakaroon ng malinaw na kooperasyon ng iba't ibang sektor ng lipunan na siyang hinihiling ng gobernador upang magawang mas epektibo at may saysay ang gagawing pagdiriwang.

Magaling! Iyong nasagutan lahat ng mga tanong sa pagsusulit sa loob lamang ng itinakdang oras. Atin ngayong tuklasin kung ang mga sagot mo'y tama at kung hindi naman ay alamin natin kung bakit mali ito. Tandaan ang mga aytem na hindi tama ang sagot habang isinasagawa ang mga gawain sa modyul na ito. Atin na itong simulan!

PAGTUKLAS

 Nais mo bang yumaman? O di kaya’y tumira sa isang bansa na kabilang sa *first world countries*? Hanggang saan ang kaya mong gawin upang makamit ang pangarap na ito. Tunay nga na ang lahat ng tao hindi lamang dito sa Pilipinas na nangangarap na maging mayaman o kaya’y maging matagumpay sa buhay. Sa katunayan, maraming Pilipino at dayuhan ang nakikipakikipagsapalaran sa iba’t ibang mga *game show, reality show singing contest*, pagtaya sa lotto at iba pa upang mabago ang kanilang katayuan sa buhay. Pati nga sa *social media* nagiging instrumento na rin ng pagkamit ng kasikatan, karangalan, kayamanan, at higit sa lahat magandang buhay. Simulan natin ang modyul na ito sa pamamagitan ng pagtataya ng iyong nalalaman tungkol sa mga palatandaan ng kaunlaran. Iyo itong gagawin sa tulong ng *IRF Worksheet* sa ibaba.

Gawain 1: Alamin Natin!

Alamin muna natin ang mga bagay na alam mo na tungkol sa konsepto ng pambansang kaunlaran at ang mga palatandaan ng pagkakaroon nito sa pamamagitan ng iyong pagsagot sa *Initial Answer* na bahagi ng *IRF Worksheet*. Pagkatapos, i-klik ang **SAVE** upang maaari mong mabalikan ang iyong sagot.

IRF WORKSHEET
Paano makakamit ng isang ekonomiya kagaya ng Pilipinas ang pambansang pagsulong at pag-unlad? Gaano kahalaga ang pagkakaroon ng aktibo at responsableng mamamayan sa pagkamit ng isang maunlad at matatag na ekonomiya ng bansa? Initial Answer:
Revised Answer:
Final Answer:

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano-anong salita ang maaaring magamit upang mailarawan ang isang maunlad na bansa?

2. Ano-ano ang mga katibayan upang masabi na ang isang bansa ay maunlad?

3. Masasabi ba na maunlad ang isang bansa kung ang mga tao dito ay namumuhay ng marangya?

4. Ano ang pambansang kaunlaran?

5. Paano nakakamit ng isang ekonomiya kagaya ng Pilipinas ang pambansang pagsulong at pag-unlad?

6. Paano makatutulong ang isang aktibo at responsableng mamamayan sa pagkamit ng isang maunlad at matatag na ekonomiya ng bansa?

ISUMITE

Tingnan natin ngayon kung ano-ano ang mga pangyayari sa iyong kapaligiran na maaaring makatulong sa iyong pag-alam sa konsepto tungkol sa ating aralin. Isagawa ang inihandang gawain.

Gawain 2: Makibalita Tayo! (The Rosa “Osang” Fostanes Story)

Sa gawaing ito, sundin ang mga sumusunod na panuto:

1. I-klik ang *link* na <http://www.israel21c.org/news/fairytale-triumph-philipina-caregiver-rose-fostanes-wins-x-factor-israel/>(Life of Osang); <http://www.rappler.com/entertainment/47980-rose-fostanes-x-factor-journey>(Journey to X-Factor); at <http://www.rappler.com/entertainment/51713-caregiver-no-more-x-factor-israel-rose-fostanes-focus-singing-career> (Caregiver No More) at basahin ang mga artikulo na nagpapahayag sa magandang kapalarang nakamit ng isang ordinaryong Pinay caregiver sa Israel. Ginawan din ito ng palabas na makikita sa March 22 episode ng MMK.
2. Kumpletuhin ang grapikong pantulong sa ibaba upang lubos na makilala hindi lamang ang kauna-unahang Pinay na itinanghal na kampeon sa X Factor Israel kundi ang isang Pilipinong naghahangad makahanap ng pagbabago sa kanyang buhay.
3. Tandan ang layunin ng gawain ay upang makakuha ka ng impormasyon tungkol sa pambansang kaunlaran at kung papaano ito makikita.

Ako si _____,
nagtatrabaho bilang
_____ sa _____, sikat
ngayon dahil sa
_____ at narito ang

Bansang
Pinagtrabaha
n at Trabaho
dito

Mga
Diskriminasyong
natamo sa pagsali
sa patimpalak:

Buhay sa Pilipinas :

Inspirasyon sa
pakikibaka/pakikipagsapalara
n sa ibang bansa/ patimpalak
:

ISUMITE

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Sino si Rosanna "Rose" Fostanes?

2. Ilang taon nang hindi nakakauwi si Rose dito sa Pilipinas?

3. Bakit ninais niyang makipagsapalaran sa ibang bansa kahit na may kaguluhang nagaganap dito?

4. Bakit tinitii ng mga Pilipino sa ibang bansa kagaya ni Rose ang mamuhay ng malayo sa mga mahal nila sa buhay at makisalamuha sa iba kahit maka-tanggap ng diskriminasyon mula sa mga ito?

5. Paano makatutulong ang pagtitiis ng mga OFW kagaya ni Rose at ang aktibo nilang pakikipagsapalaran sa iba't ibang programa ng ibang bansa upang maisulong at mapaunlad ang ekonomiya ng Pilipinas?

Gawain 3: Markado Ka Na! (Is it a Fact or a Lie?)

Lagyan ng tsek ang mga aytem na sa tingin mo ay nagpapakita ng pambansang kaunlaran (Fact), ekis naman ang ilagay sa aytem na sa palagay mo ay hindi nagpapakita ng konsepto ng pambansang kaunlaran (Lie).

ANTICIPATION-REACTION GUIDE		
ANTICIPATION	STATEMENT	REACTION
	1. Maunlad ang bansa kung marami sa mamamayan nito ay manggagawa sa ibang bansa.	
	2. Maunlad ang isang bansa kung mataas ang antas ng kanyang produkto na iniluluwas sa ibang bansa at mababa ang antas ng mga produkto na inaankat mula sa ibang bansa.	

	3. Maunlad ang isang bansa kung ang mga mamamayan nito ay nakikilahok sa mga usaping pam-politika, pang-ekonomiya, at pang-sosyal nito.	
	4. Walang mangyayaring <i>brain drain</i> kung ang pamahalaan ay mamimigay ng kaukulang trabaho sa mga Pilipino.	
	5. Ang bansang maunlad ay naglalaan ng maraming oras, programa at pondo para sa paglilinang ng mga kakayahan ng kanyang mga mamamayan.	
	6. Maunlad ang isang bansa kung hindi lamang pag-usad sa larangan ng industriyalisasyon ang kanyang konsentrasyon kundi pati ang pangangalaga at pagpapanatili sa mga likas na yaman at sa kapaligiran nito.	

ISUMITE

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano ang pambansang pag-unlad?

2. Ano-ano ang mga palatandaan ng pambansang kaunlaran?

3. Bakit mahalaga ang pagkakaroon ng kaunlaran sa isang bansa?

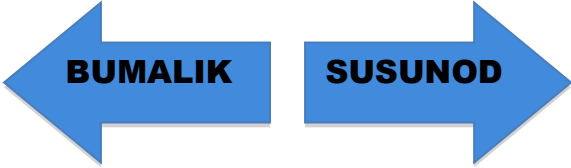
4. Paano makakamit ng isang bansa kagaya ng Pilipinas ang isang matatag na ekonomiya?

ISUMITE

Katapusang Bahagi ng Pagtuklas

 Naibigay mo na ang iyong inisyal na kaalaman sa pamamagitan ng pagsagot sa iba't ibang mga gawaing naihandang sa unang bahagi ng modyul na ito. Ating alamin ngayon at ihambing ang iyong sagot sa sagot ng iyong mga kaklase. Habang naghahambing ka, tuklasin mo kung ang iyong kaalaman ay may kaugnayan sa pamantayan.

Habang ipinagpapatuloy mong sagutin ang modyul na ito, mapag-aaralan mo rin ang iba pang mga konsepto na makatutulong upang magawa mo rin ang iba pang mga konsepto na makatutulong upang magawa mo ang huling proyekto dito. Ang proyekto ay ang paggawa ng isang *music video analysis* na naglalayong makapagbigay ng kongkretong larawan ng kalagayan ng ating bansa at ang pagkamit nito ng pambansang kaunlaran at matatag na ekonomiya. Umpisahan nating linangin ang iyong kaalaman sa pagsasagawa ng susunod na gawain.

PAGLINANG

 Sa bahaging ito ng aralin, aalamin mo ang konsepto at mga palatandaan ng pambansang kaunlaran at ang mga gampanin ng mga mamamayan sa pagkamit ng pambansang kaunlaran.

Upang malaman mo ang mga iba't ibang mahahalagang ideya na ito, isagawa ng may pag-unawa ang mga sumusunod na gawain.

Gawain 4: Tapusin Mo Ako!

I-klik ang *link* na nasa ibaba upang makita ang isang mapa ng mundo, gamitin ang mapang ito upang masagot ang pamprosesong mga tanong.

http://maranazzari.files.wordpress.com/2010/04/developing_world_map.jpg

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano-ano ang mga isinasagisag ng mga kulay na makikita sa mapa?

2. Anong kulay ang nangingibabaw? Ano ang ibig sabihin nito?

3. Anong kulay naman ang kapansin-pansing maliit lamang ang sakop? Ano kaya ang ibig sabihin nito?

4. Saan sa mundo matatagpuan ang mga bansang hindi pa masyadong maunlad at matatag ang kanilang mga ekonomiya?

5. Saan naman makikita ang mga bansang mayayaman pagdating sa estadong pang-ekonomiya?

6. Nasaan ang Pilipinas sa mapa at ano ang kulay nito?

Gawain 5: Pagpuno ng Impormasyon

Ngayon naman, i-klik ang *link* http://www.youtube.com/watch?v=n_idVp71NmE upang makita mo ang mga tinaguriang mga *Newly Industrialized Countries* sa mundo.

Pagkatapos itong panoorin, saliksikin gamit ang *internet* ang mga impormasyong kinakailangan upang makumpleto ang tsart na nasa ibaba. Pagkatapos, i-klik ang SAVE upang maaari mong mabalikan ang iyong mga sagot.

5 Kahulugan ng NIC mula sa iba't ibang Sanggunian	Newly Industrialized Countries (2012)	Kontinenteng Kinabibilangan	Kulay at Uri ng Bansa Ayon sa Mapa sa itaas	GDP (Pambansa ng Kita)	Gross National Income (GNI)

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano ang ibig sabihin ng katagang *Newly Industrialized Country*?

2. Saang bahagi ng mundo makikita ang karamihan sa mga NIC? Ano ang ibig nitong ipahiwatig?

3. Anong papel ng pambansang kita o GDP at GNI sa paglago ng ekonomiya ng isang bansa?

4. Paano makakamit ng isang ekonomiya kagaya ng Pilipinas ang pambansang pagsulong at pag-unlad?

5. Paano makatutulong ang mga mamamayan ng isang bansa upang makamit nito ang isang maunlad at matatag na ekonomiya?

Oooooops,
Bago
Magpatuloy

**SELF
CHECK
MUNA!**

Looks Like
Nakikita ko na..

Sounds Like
Naririnig ko na..

Feels Like
Nararamdaman ko na..

Sa puntong ito, masasabi ko na kabilang ang Pilipinas sa mga NICs dahil...

Magaling! Iyong napagtagumpayan ang hamon ng Gawain 5 at iyong napagtanto ang kahulugan ng NIC at ang papel ng GDP at GNI sa pagkakaroon ng pagsulong at pag-unlad sa isang bayan. Inaasahang ang mga kaalamang iyong nalikom sa puntong ito ay magagamit upang mas masasagot mo ng tama ang mga susunod pang mga gawain.

Sa puntong ito, ipagpatuloy mo ang paglinang sa iyong kaisipan tungkol sa pag-unlad at upang tulungan kang maisagawa ito, pag-aaralan mo ngayon ang mga palatandaan ng pambansang kaunlaran sa tulong ng gawaing ito.

Gawain 6: Mapagnilay na Pagbasa!

Basahin ang sumusunod na artikulo at alamin kung ano ang pambansang kaunlaran at ang iba't ibang instrumento na ginagamit upang matukoy kung ito ay nakamit na o malapit ng makamit. Habang ginagawa mo ito, kumpletuhin ang *Data Retrieval Chart* na kaakibat ng mga artikulo.

Basahin ang teksto sa ibaba. Sagutin ang inihandang gawain.

Teksto 1 Mayroong dalawang pananaw na batayan ng konseptong kaunlaran. Ang una ay mula sa pananaw na tinatawag na Growth-Oriented Development at ang ikalawa ay Sustainable Development Model.

Sa unang pananaw, ang pag-unlad ay sinasabing isang proseso ng paglaki ng ekonomiya. Naipapakita ang paglaki ng ekonomiya sa pamamagitan ng pagtaas o paglaki ng kita ng bansa na binubuo ng Gross National Product (GNP), Gross Domestic Product (GDP), at National Income (NI). Sa pagtaas ng kita ng bansa, nasusukat ang paglago ng isang ekonomiya. Ipinapakita nito na tumataas ang produksyon at pagkonsumo dahil sa paglaki ng kita sa produksyon at serbisyo. Ang mga bansang naniniwala sa pananaw na ito ay kadalasang nanghihikayat ng mga dayuhang mangangalakal na magpapasok sa ekonomiya ng panibagong puhunan. Pinalalakas din ng bansa ang pag-eksport o pagluluwas ng kanyang mga produkto kasama ang pagpapadala ng mga manggagawa sa labas ng bansa upang maragdagan ang kita sa pandaigdigang pamilihan. Dahil dito ay maaaring tumaas ang produksyon, magkaroon ng trabaho upang lumaki ang kita ng mga mamamayan at magkaroon ang mga tao ng kakayahang mamili at kumonsumo.

Topic Sentence	Pambansang Kaunlaran Ayon sa Growth Oriented Development Model
Detail	
Detail	
Detail	
Conclusion	Ayon sa modelong ito magiging maunlad ang bansa kung...

ISUMITE

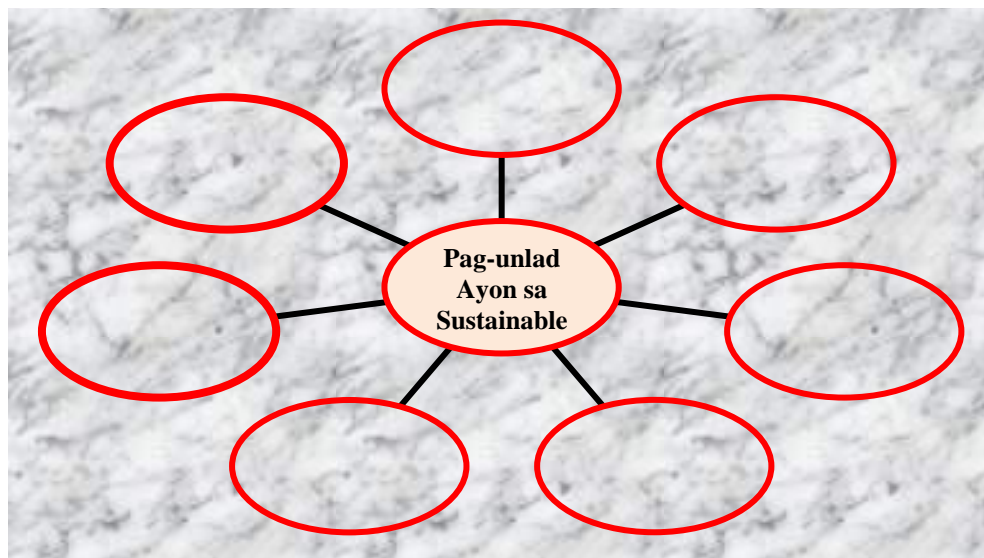
Basahin ang teksto sa ibaba.

Teksto 2

Ang pag-unlad sa pananaw ng *Sustainable Development Model* ay isang proseso ng pagpapalawak sa oportunidad ng isang tao na makamit kahit man lamang ang minimum na istandard ng kabutihang pantao o well-being. Naniniwala ang mga tagapagtaguyod ng modelong ito na ang pag-unlad ay para sa tao kung kaya ang batayan ng pag-unlad ay ang pagtugon sa pangangailangan ng tao at pagtaas ng kalidad ng buhay ng tao. Ang buhay ng tao ay may iba't ibang dimensyon tulad ng politikal, ekonomik, ispirituwal, sikolohikal, pisikal, at sosyo-kultural. Ang mga dimensyong nabanggit ay galing sa Philippine Agenda 21.

1. Kaunlarang Pang-isperitwal (*Spiritual Development*) – ang pagkakaroon ng kapayapaan at makabuluhang buhay ay batayan ng pag-unlad.
2. Kaunlarang Pang-tao (Human Development) – ang kaunlaran ay dapat nagsusulong ng kagalingang pantao. Ang kanyang dignidad at mga potensyal bilang tao ay napapangalagaan at napapagyaman. Mayroong lubos na paggalang sa karapatang pantao. Walang tunay na pag-unlad kung ang tao hindi nakikinabang.
3. Kaunlarang Panlipunan (*Social Development*) – may pag-unlad kung may katarungan at pagkakapantay-pantay sa oportunidad sa bawat isang kasapi ng lipunan.
4. Kaunlarang Pang-kultura (*Cultural Development*) – may pag-unlad kung may paggalang sa kultura ng bawat isa at ang lahat ay maaaring makinabang sa mga yamang pangkultural.
5. Kaunlarang Pampulitika (*Political Development*) – demokratikong pamamahala, walang korupsiyon, episyente, epektibo, at makatao ang mga palatandaan ng kaunlarang politikal.
6. Kaunlarang Pang-ekonomiya (*Economic Development*) – maunlad ang kabuhayan kung mayroong seguridad ang bawat isa na makalahok at makinabang sa mga gawaing pangkabuhayan.
7. Kaunlarang Pang-ekolohiya (*Ecological Development*) – ang pag-unlad ay dapat likas-kaya. Hindi isinasakripisyo ang kalikasan upang kumita at matustusan ang mga pangangailangang materyal ng tao. Ang kalikasan ang pundasyon ng anumang pag-unlad.

Punan ng sagot ang grapikonng pantulong.

Sa pangkalahatan, ang pambansang kaunlaran ayon sa SDM ay...

ISUMITE

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano ang pambansang kaunlaran ayon sa dalawang modelong ipinakita sa itaas?

2. Sa paanong paraan naiba ang konsepto ng *Growth Oriented Model* sa *Sustainable Development Model*?

3. Balikan mo ang iyong kasagutan sa *AR Guide* at tukuyin kung aling mga aytem ang nagpapakita ng konsepto ng *Growth Oriented Model* at alin naman ang tumutugma sa konsepto ng *Sustainable Development Model*.

4. Anong mahalagang papel ang ginagampanan ng mga mamamayan upang makamit ang pambansang kaunlaran ayon sa dalawang modelo na ginagamit upang sukatin ang pambansang kaunlaran ng isang bansa?

5. Sa papaanong paraan maaaring makamit ng Pilipinas ang katatagan ng ekonomiya nito?

ISUMITE

 Sa bahaging ito, tatayain ang lawak ng iyong kaalaman tungkol sa mga paksang iyong napag-aralan. Aalamin din nating kung nakatulong ang mga gawaing iyong isinagawa upang makamit mo ang pamantayan.

Gawain 7: Tuklasin Natin!

Sundin ang panuto sa pagsasagawa ng gawaing ito.

1. Nasa ibaba ang isang *puzzle*, isaayos ang mga ginulong salita at isulat ito sa kahong nasa kanang bahagi ng papel.
2. Pagkatapos, kunin ang mga letra at ilagay ang mga ito sa mga kahong may kaparehong numero upang makita ang isang kasabihang nagmula kay E. O. Wilson.
3. Subukan mong gawin ang gawaing ito sa loob lamang ng labinglimang minuto.

Gawain 8: Ang Pagbabalik!

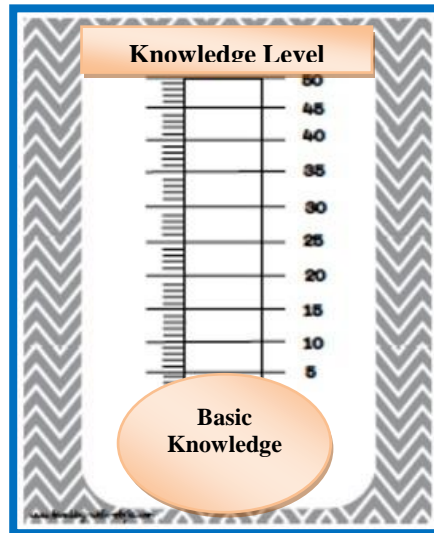
Balikan ang *IRF Worksheet* na iyong sinagutan sa unahang bahagi ng modyul at sagutan ang ikalawang hanay (*Revised*). Habang isinasagawa ito, pakatandaan ang mga ideya na hindi pa lubusang nabibigyang linaw at subukang hanapin ang mga sagot para dito habang pinapalalim natin ang iyong kaalaman tungkol sa paksa. I-klik ang SAVE kapag natapos mo na ang gawain. Maaari mo ring balikan ang nauna mong sagot sa nasabing gawain sa pamamagitan ng pag-klik sa arrow sa ibaba.

THE IRF WORKSHEET
Initial Answer:
Katulad ng Pilipinas, paano makakamit ang pambansang pagsulong at pag-unlad sa ekonomiya? Gaano kahalaga ang pagkakaroon ng aktibo at responsableng mamamayan sa pagkamit ng isang maunlad at matatag na ekonomiya ng bansa?
Revised Answer:
Final Answer:

ISUMITE

Gawain 9: Ooops Teka Lang! (Dip Stick)

Balikan ang layunin ng bahaging ito ng modyul at isagawa ang isang pansariling pagtataya upang malaman mo kung gaano umunlad ang kaalaman mo tungkol sa konsepto ng pambansang kaunlaran. Gamitin ang iskala na nasa ibaba ukol dito. Ano pa kaya ang maaari mong gawin para mapataas ang kaalaman mo tungkol sa paksa? Alamin sa susunod na bahagi ng modyul.

Sa puntong ito, masasabi ko na ang lebel ng aking kaalaman tungkol sa paksa ay _____ at ang mga nais ko pang mabigyan ng linaw at kasagutan ay ang _____ at _____ kung kaya ang gagawin ko ay _____.

SAVE

PAGPAPALALIM

Marami ka nang naisagawa upang makabuo ng kongkretong konsepto ng pambansang kaunlaran at ang mga palatandaan nito.

Sa bahaging ito ng modyul, papalalimin mo ang iyong kaalaman at papalawakin ang mga kakayahang iyong malilinig sa tulong ng modyul. Sa puntong ito, susubukan mong suriin ang mga salik na nakaaapekto sa pagkakaroon ng pambansang pag-unlad; ang gampanin ng mga mamamayan sa pagkamit nito at ang mga posibleng mungkahi upang makatulong sa pagkamit ng bansa ng pambansang pag-angat at pag-unlad lalo na sa larangan ng ekonomiya.

Gawain 10: Opinyon Mo, Mahalaga!

Sundin ang panuto sa ibaba upang maisagawa ang gawaing ito.

1. Balikan ang kasabihan ni E.O. Wilson na iyong natuklasan sa Gawain 6, magnilay-nilay kung ano kaya ang mensaheng nais niyang ipaabot sa mga tao na may kinalaman sa gampanin ng mga tao sa pagkamit ng pambansang kaunlaran.
2. Isipin mong kaharap ka ngayon ni G. Wilson at tinatanong ka tungkol sa kanyang ideya at kung papaano mo maisasabuhay ito, ano ang sasabihin mo? Gagamit ka ngayon ng *web app* na *voki* para maipahayag ang iyong saloobin.
3. Mag-log-on sa <http://voki.com/>. I-klik ang *create* at sundan ang mga panutong nakasaad sa *website* upang maisagawa ang hinihiling sa gawaing ito.

Natapos mong maibahagi ang iyong kaisipan tungkol sa kahalagahan ng papel na ginagampanan ng tao upang makamit ang pag-unlad habang pilit na pinapanatili ang kaayusan ng ating kapaligiran. Ngayon naman, subukan nating bigyan pa ng paglilinaw ang pagkakaiba ng mga bansa sa mundo sa usaping ekonomiya sa pamamagitan ng sumusunod na gawain.

Gawain 11: *Comparison and Contrast Matrix*

Sundin ang panuto sa ibaba.

1. Panoorin ang *videoclip* sa pamamagitan ng pag- klik sa *link* na nasa ibaba.
2. Alamin ang pagkakatulad at pagkakaiba ng *First at Third World Countries*.
3. Maglaan ng dalawang minuto upang pag-isipan kung ang mga nakita mo sa *videoclip* na-oobserbahan mo sa iyong paligid.
4. Kumpletuhin ang *Comparison and Contrast Matrix*.

<http://www.youtube.com/watch?v=dzK6hLM0LBc>

COMPARISON AND CONTRAST MATRIX		
FIRST WORLD		THIRD WORLD
	Tao/ Mamamayan	
	Problemang kinakaharap	
	Imprastruktura	
	Pabahay	
	Sanitasyon	

Sa aking pansariling pagtataya, magkaiba ang maunlad at di maunlad na mga bansa dahil sa _____. Subalit, ang pagkakaibang ito ay maaaring mabawasan kung ako at ang ibang mga tao ay _____, _____, at _____.

ISUMITE

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Mula sa iyong napanood, anong uri ng mga bansa ang kabilang sa klasipikasyong First World?

2. Anong uri naman ng mga bansa sa mundo ang bumubuo sa klasipikasyong *Third World*?

3. Batay sa iyong mga nakita, saan mo igugrupo ang bansang Pilipinas?

4. Ano-anong aspekto ng *First at Third World Countries* ang masasabi mong nakikita sa Pilipinas?

5. Kung papipiliin ka, saan mo nais na manirahan: sa isang *First World Country* sa *Third World Country*? Bakit?

6. Paano makakamit ng isang ekonomiya kagaya ng Pilipinas ang pambansang pagsulong at pag-unlad?

7. Paano makatutulong ang mga mamamayan ng isang bansa upang makamit nito ang isang maunlad at matatag na ekonomiya?

ISUMITE

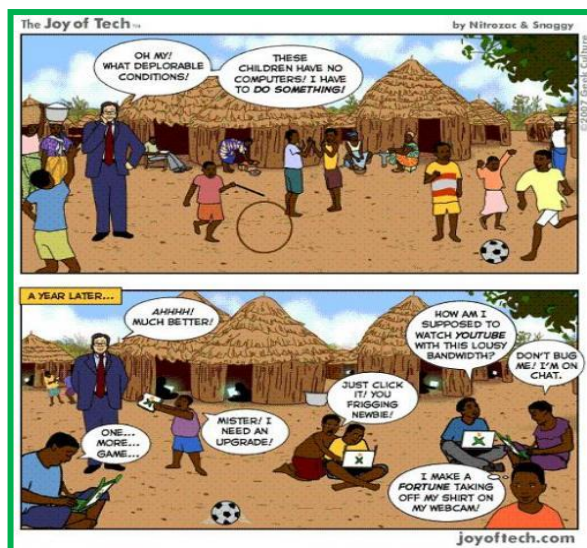

Atin pang palawigin ang iyong kaalaman tungkol sa kalagayang pang-ekonomiya ng ating sariling bansa. Hindi na kaila sa iyo na ang Pilipinas ay hindi naman lubos na naghihirap kagaya ng *Third World Countries* ngunit hindi rin siya lubusang matatag kagaya ng mga nasa *First World*. Nasaan na nga ba tayo sa usaping pag-unlad? Ituloy natin ang pag-aaral sa pamamagitan ng pagsasagawa ng gawain sa ibaba.

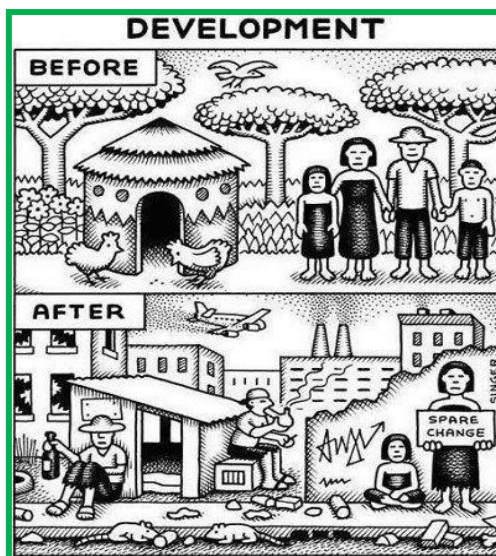
Gawain 12: Pagkuha at Paghinuha

Pag-aralan ang mga larawan na nasa ibaba at bigyang pokus ang mga impormasyong direktang makukuha sa mga larawang ito (**kinuha**) at ang mga interpretasyon na maaaring mabuo mula sa mga ito (**hinuha**). Kumpletuhin din ang *Comparison Chart* na kaakibat ng *picture analysis* na ito.

Larawan 1:

Larawan 2:

Larawan 3:

KINUHA	POKUS	HINUHA
Larawan 1:	KAPALIGIRAN	Larawan 1:
Larawan 2:		Larawan 2:
Larawan 3:		Larawan 3:
Larawan 1:	PAG-UUGALI NG MGA TAO	Larawan 1:
Larawan 2:		Larawan 2:

Larawan 3:		Larawan 3:
Larawan 1:	KAGAMITAN NG MGA TAO	Larawan 1:
Larawan 2:		Larawan 2:
Larawan 3:		Larawan 3:
Kongklusyon:		
Batay sa tatlong larawan, nalaman ko na ang pag-unlad ay		
Realisasyon:		
Bilang isang mamamayang Pilipino na nangangarap makita na umunlad ang aking bansa, ako ay may responsibilidad na...		

ISUMITE

Name: _____

Compare and Contrast

Ikumpara ang depinisyon ng pag-unlad batay sa ipinapakita ng 3 larawan sa itaas:

Ang konsepto ng pag-unlad batay sa 3 larawan ay

Naapektuhan ng pag-unlad ang ekonomiya ng bansa at buhay ng mamamayan sa pamamagitan ng.....

Makakamit ng Pilipinas ang pag-unlad ng ekonomiya kung....

© oakdome.com

mycutegraphics.com

CCSS.RL.1.9

ISUMITE

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano-ano ang mga pagbabagong dala ng pagkakaroon ng pagbabago at pag-unlad sa ekonomiya ng isang bansa?

2. Nakabubuti ba sa bansa at mga mamamayan ang pag-usad patungong pag-unlad sa larangan ng teknolohiya at industriyalisasyon?

3. Gaano ba kahalaga ang pagkamit ng matatag na ekonomiya ng isang bansa kagaya ng Pilipinas?

4. Bilang isang Pilipino, paano ka makatutulong sa pagkamit ng isang matatag na ekonomiya para sa Pilipinas?

ISUMITE

Sa puntong ito, may malinaw ka ng ideya tungkol sa pambansang pag-unlad, mga palatandaan ng pag-unlad, mga mabubuti at di mabubuting epekto ng pag-unlad at ang gampanin ng mga mamamayan sa pagkamit ng pambansang kaunlaran. Atin pang palalimin ang kaisipang ito sa pamamagitan ng *videoclip analysis* na ito.

Gawain 13: Ang Tao, Ang Bansa, at Ang Kaunlaran

Panuto:

1. Panoorin ang *videoclip* tungkol sa *The Miracle of the Han River*. Ang *videoclip* na ito ay tumatalakay sa pinagdaanan ng bansang South Korea mula sa isang mahirap na bansa hanggang sa magkaroon ito ng malagong ekonomiya na siyang ipinagmamalaki ng mga Koreano sa kasalukuyan. Bigyang pokus ang transisyong naganap sa ekonomiya ng South Korea at kung papaano ito nangyari.
2. Gamitin ang evernote.com upang makagawa ng buod ng mga mahahalagang pangyayari na ipinakita sa *videoclip*. Sundin ang panuto rito. Ikumpara ang buod na iyong nagawa sa mga nagawa ng kaklase.
3. Kumpletuhin ang mga tsart na kinakailangan upang mabigyang diin ang layunin ng gawaing ito.

<http://www.youtube.com/watch?v=UA92mb3d3x0>
(ang transpormasyon ng South Korea)

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Anong bansa ang binibigyang pokus sa *videoclip*?

2. Balikan ang mapa sa Gawain 4 at tukuyin kung sa anong uri ng bansa kabilang ang bansang South Korea.

3. Sino si Park Jung Hee? Ano ang naging papel nito sa kasaysayan ng South Korea?

4. Ano ang naging kalagayan ng bansang ito bago ang pagkakahalal kay Park Jung Hee?

5. Ano-anong mga salik ang nakatulong upang makamit ng bansang South Korea ang transisyon mula sa pagiging mahirap na bansa patungo sa kinalalagyan nito ngayon?

6. Ano ang gampanin ng isang aktibo at responsableng mamamayan sa pagkamit ng isang maunlad at matatag na ekonomiya ng bansa?

ISUMITE

 Sa puntong ito, ating isa-isahin ang mga mahalagang kaganapan upang mabago ng South Korea ang kalagayang pang-ekonomiya nito at maging isa sa mga tinitingalang bansa sa Asya pagdating sa katatagan ng ekonomiya. Ating itong isagawa upang makabuo ng pansariling mungkahi kung ano naman ang nararapat nating gawin upang maging katulad ng ekonomiya ng South Korea ang ekonomiya ng Pilipinas.

Gawain 14: Tunay na Lider, Mahalaga Pa Ba?

Balikan ang pinanood na *videoclip* at buuin ang *Character Portrait* ni Park Jung Hee. Pakatandaan ang mga mahahalagang aksiyon na kanyang isinagawa upang makamit ang “The Miracle of the Han River.”

Mga Pagsubok na Kinaharap ng Bansa:

Character Profile

Name _____

Character's Name: **PARK JUNG HEE**

What is the character's personality?

What does the character look like?

What does the character do?

Mga Programang Ipinatupad Upang Mapaunlad ang South Korea:

ISUMITE

Gawain 15: Bayan, Pahalagahan sa 3-2-1 Chart

Bilang isang mamamayan ng bansang nakaranas ng kahirapan, ang tatlong aral na nakuha ko mula sa *videoclip* tungkol sa pagkamit ng pambansang kaunlaran ay....

Ang dalawang katanungang nais ko pang masagot tungkol sa papel ng bawat isa sa pagkamit ng pambansang kaunlaran ay.....

Bilang isang kabataan, ano ang maitutulong ko upang maging maunlad ang ekonomiya ng aking bansa ay...

ISUMITE

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano ang pagkakatulad ng bansang Pilipinas sa bansang South Korea bago naganap ang "The Miracle of the Han River"?

2. Sa kabilang dako, ano naman ang mahalagang bahaging ginampanan ng mga mamamayan ng Korea upang makamit nila ang estado ng kanilang ekonomiya sa kasalukuyan?

3. Anong mahalagang aral ang dapat makuha ng mga Pilipino sa kuwentong ito ng South Korea?

4. Paano makatutulong ang mga mamamayan ng isang bansa upang makamit nito ang isang maunlad at matatag na ekonomiya?

ISUMITE

TANDAAN

Mahalaga na ang mga mamamayan ay magkaroon ng hangaring matuto at mapalalim ang kaalaman tungkol sa mga nagaganap sa kanilang kapaligiran, subalit ang lahat ng nalikom na talino at kaalaman ay walang silbi kung hindi ito magagamit upang makamit ng tao ang pagbabago, pag-unlad at pagpapabuti hindi lamang ng kanyang pansariling estado sa buhay kundi ang estado ng kanyang sariling bansa hindi lamang sa larangan ng edukasyon, politika, at kalusugan ngunit higit sa lahat ay sa larangan ng ekonomiya.

Gawain 16: Malinaw na Perspektibo, Matatag na Pagpapatakbo

Sa puntong ito, ating tatayain kung gaano nabago ng modyul na ito ang iyong kaisipan tungkol sa paksa. I-klik ang *link* na nasa ibaba at kumpletuhin ang kaakibat nitong grapikong pantulong.

<http://theworldoutline.com/2013/04/top-ten-myths-global-economy/>

“FACT”	“MYTH”/ “MISCONCEPTIONS” (mula sa naibigay na link)	“SALIK NA NAGPABAGO NG AKING PANINIWALA”
	1.	
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	
	6.	
	7.	
	8.	
	9.	
	10.	
<p>Sa pangkalahatan, ang pagkakaroon ng mga nabanggit na maling akala ay masasabing sanhi ng _____ at ang pagkakaroon ng pag-uugaling ito ay maaaring magdulot _____ _____ mga hakbangin upang makamit ng Pilipinas ang malagong ekonomiya.</p> <p>Bilang isang mamamayang Pilipino, ako ay makatutulong upang mabago ang mga maling akala na ito sa pamamagitan ng pagsasagawa ng mga _____, _____, at _____.</p>		

ISUMITE

Katapusang Bahagi ng Pagpapalalim

Nalampasan mo na ang iba't ibang bahagi ng modyul na ito na hindi lamang nakapagbigay sa iyo ng maraming impormasyon tungkol sa araling "Konsepto at Palatandaan ng Pambansang Pag-unlad" kundi sumubok din sa kakayahan mong intindihin ang mga mahahalagang aspekto ng paksang aralin. Ano-ano ang mga realisasyon mong nabuo tungkol sa modyul na ito? Nakatulong ba ang modyul upang makita mo ang kahalagahan ng papel na iyong gagampanan upang makamit ng ating bansa ang minimithi nitong pag-unlad? Ano- ano ang mga salik na nakatulong sa iyo upang mapahalagahan mo ang araling naka-paloob sa modyul na ito?

Ngayongng may malalim at malawak ka ng kaalaman tungkol sa paksa, handang-handa ka na upang maisagawa ang naihandang gawain sa susunod na bahagi ng modyul.

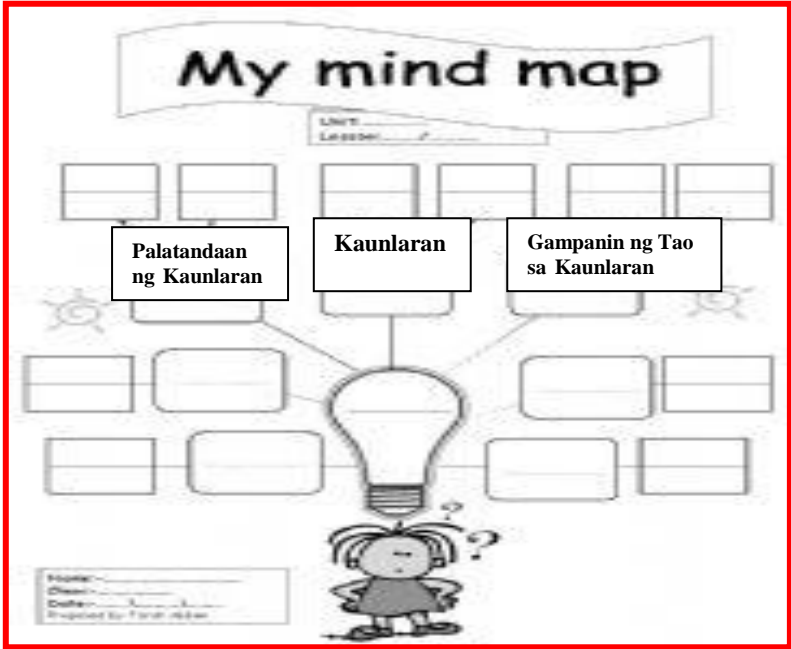

Ang adhikain mo sa bahaging ito ng modyul ay maisabuhay mo ang mga kosepto at kaalamang iyong natutuhan mula sa mga gawaing naisagawa sa iba't ibang bahagi ng modyul na ito. Mabibigyan ka ng isang praktikal na gawain na magpapakita at magtataya ng lalim ng iyong pag-unawa ukol sa paksa.

Bago mo ipagpatuloy ang pagsagot sa mga pagsubok na inihanda sa bahaging ito ng modyul, subukan mong ilagay sa iisang *mind map* ang lahat ng mga mahahalagang konsepto na iyong natutuhan mula sa araling ito.

Gawain 17: Mind Map

Balikan ang pamantayan para sa araling ito. Alalahanin din ang mga mahahalagang detalye ukol sa paksa na iyong nakalap mula sa una hanggang sa ikatlong bahagi ng modyul. Kumpletuhin ang *mind map* na nasa ibaba.

ISUMITE

Sagutin mo ang mga tanong.

1. Ano ang pag-unlad?

2. Paano nakikita ang pag-unlad sa isang bansa?

3. Gaano kahalaga ang pagkakaroon ng maunlad na ekonomiya para sa bansa at sa mamamayan nito?

4. Paano makakamit ng bansang Pilipinas ang isang matatag na ekonomiya?

5. Ano ang papel ng mga mamamayang kagaya mo sa pagkamit ng pambansang kaunlaran?

ISUMITE

Natapos mong ilagay sa iisang mapa ang lahat ng iyong naipong kaisipan at kaalaman tungkol sa paksa, ngayon naman ating alamin kung ang mga kaalamang ito, magagabayan ka upang lubos mong maunawaan ang iyong bansa o mga pangyayari sa iyong paligid. Isagawa mo ang susunod na gawain sa loob lamang ng sampung minuto.

Gawain 18: Katotohanan ba o Opinyon Lamang

I-tsek ang kolum ng Katotohanan kung ang mga nakasaad sa pangungusap ay totoo at naobserbahan sa ating lipunan at i-tsek ang kolum ng Opinyon kung ang pangungusap naman ay walang katotohanan.

FACT	STATEMENT	OPINION
	1. Ang isyu ng “rice smuggling” at iba pang katiwalian sa Bureau of Customs ay nakaugat sa mas malala pang problema, ang isyu ng korupsiyon, na siya rin namang sanhi ng hindi pag-usad ng ating ekonomiya.	
	2. Ang tamang paghahanda at pangangalaga sa mga mamamayang Pilipino ang susi ng pag-unlad at ito ang tinutugunan ng programang K-12 ng Dep-Ed.	
	3. Ayon sa konseptong <i>laissez faire</i> , ang pagpapaunlad sa ating ekonomiya ay tungkulin lamang ng gobyerno at ng mga ekonomista sapagkat sila ang may sapat na kaalaman upang maisagawa ang tungkuling	

	ito.	
	4. Ang pag-unlad ng ekonomiya ng Pilipinas ay nangangahulugang pagpaparami ng mga Pilipinong manggagawa sa dayuhang bansa.	
	5. Ang sektor ng edukasyon ay may mabigat na gampanin upang makahubog ng mga Pilipinong may sapat na pagpapahalaga sa pagkakaroon ng isang matatag na ekonomiya ng Pilipinas kung kaya dapat itong pagtuunan ng pansin, pondo, at suporta ng gobyerno, komunidad at mga mamamayan.	
<p>Sa pangkalahatan, ang katotohanan sa pagkamit ng isang matatag na ekonomiya ng Pilipinas ay nakasalalay sa _____ at matutupad lamang ito kung _____.</p>		

ISUMITE

Sa bahaging ito, bago mo isagawa ang inaasahang pagganap, bibigyan ka ng pagkakataong suriin ang iyong sarili at maki-bahagi sa usapan ng dalawang tao na may malaking kontribusyon sa paghubog ng mundo na ating ginagalawan ngayon.

Gawain 19: Ako at ang Pag-unlad ng Aking Bansa

Sundin ang panuto sa ibaba.

1. Isipin mong ka-*conference* mo sa *internet* ang dalawang tao sa ibaba at ang kanilang pinag-uusapan ay tungkol sa pagkamit ng matatag na ekonomiya para sa bansang Pilipinas, bilang isang mag-aaral at isang Pilipino, ano ang kaisipang maibabahagi mo sa dayalogong nagaganap?
2. Isulat ang iyong kaisipan sa loob ng *bubble map*.

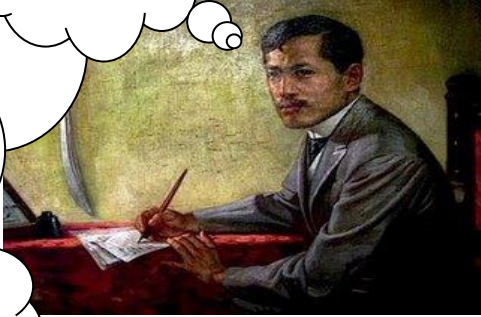

“To put the world in order, we must first put the nation in order; To put the nation in order, we must put the family in order; To put the family in order, we must cultivate our personal life; and to cultivate our personal life we must first set our hearts right!”

“Education is the light of the world”

Bilang isang mag-aaral at isang Pilipino, tungkulin ko na..

(picture mo)

ISUMITE

Mayroon ka ng malinaw na kaisipan tungkol sa konsepto ng kaunlaran, mga palatandaan ng pag-unlad, at mga gampanin ng mga mamamayan sa pagkamit ng matatag na ekonomiya para sa Pilipinas. Isagawa mo ngayon ang panghuling gawain sa modyul na ito na susubok sa iyong kakayahang ilipat sa tunay na buhay ang mga naipo mong konsepto, kaalaman, kakayahan, at kaisipan. Enjoy!

Gawain 20: *Analysis Map*

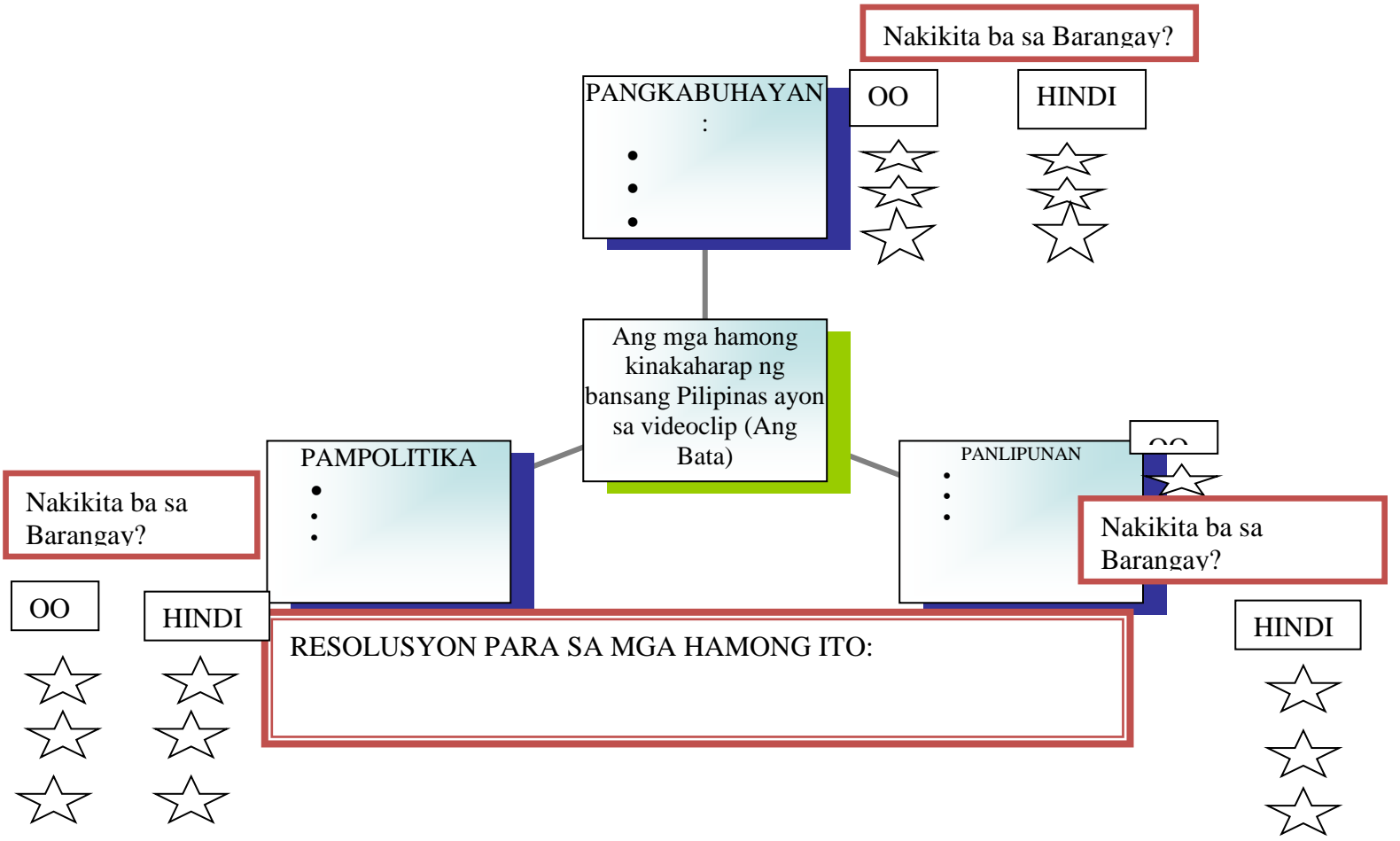
Ilipat ang iyong mga natutuhan sa pamamagitan ng pagsasagawa ng gawaing inihanda. Sundin ang panuto sa ibaba.

- TASK**
1. Panoorin at pakinggan ang *music video* ng awit na *Ang Bata* ng grupong *Binhi* sa pamamagitan ng pag-klik sa *link* na nasa ibaba.
 2. Pag-aralang mabuti ang mensahe ng awit at ang koneksiyon nito sa layuning makahubog ng aktibong mag-aaral na nakikibahagi sa pagpapabuti ng sektor ng ekonomiya at ang maayos na pagpapatupad ng mga patakaran nito para sa pambansang pag-unlad.

3. Kumpletuhin ang analysis map na kasunod nito.

Pangalan: <http://www.youtube.com/watch?v=hrEJhdGFnW8> Petsa:

ANG PILIPINAS SA MATA NG ISANG BATA CONCEPT MAP

ISUMITE

Sagutin ang mga tanong.

1. Anong mga hamon sa inyong barangay ang humahadlang upang makamit ang pag-unlad dito?

2. Paano masosolusyonan ang mga hamong ito?

3. Bilang isang residente ng inyong barangay, ano ang maaari mong gawin upang mabago ang kalagayan ng inyong lugar?

4. Paano makatutulong sa pagkamit ng matatag na ekonomiya ng Pilipinas ang pagpapaunlad na inyong gagawin sa inyong barangay?

ISUMITE

Ang iyong *output* ay tatayain ayon sa rubrik sa ibaba.

PAMANTAYAN SA ANALYSIS MAP

PAMANTAYAN	NAPAKAGALING 4	MAGALING 3	MAY KAKULANGAN 3	NAGSISIMULA PA LANG 1
NILALAMAN NG GRAPIKONG PANTULONG	Lubusan at wasto ang pagpapahayag sa mga mahahalaga at angkop na konsepto ng mga hamong	Wasto ang pagpapahayag sa mga mahahalaga at angkop na konsepto ng mga hamong kinakaharap	Hindi kumpleto ang naihayag na mahahalaga at angkop na konsepto ng mga hamong kinakaharap ng bansang	Hindi akma ang naihayag na mahalaga at angkop na konsepto ng mga hamong kinakaharap ng bansang

	kinakaharap ng bansang Pilipinas batay sa <i>videoclip</i> na napanood	ng bansang Pilipinas ayon sa <i>videoclip</i> na napanood	Pilipinas ayon sa <i>videoclip</i> na napanood	Pilipinas ayon sa <i>videoclip</i> na napanood
KAANGKUPAN NG RESOLUSYON	Lubusang nabigyang diin at naipaliwanag ang koneksyon ng resolusyon sa mga naitalang hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas at sa mga nakikita ng bata sa kanilang komunidad	Nabigyang diin at naipaliwanag ang koneksyon ng resolusyon sa mga naitalang hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas at sa mga nakikita ng bata sa kanilang komunidad	Di-lubusang nabigyang diin at hindi naipaliwanag ang koneksyon ng resolusyon sa mga naitalang hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas at sa mga nakikita ng bata sa kanilang komunidad	Walang koneksyon ang naibigay na resolusyon sa mga naitalang hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas batay sa <i>videoclip</i>
ORGANISASYON	Ang kaayusan at pagkakasunod-sunod ng mga naitalang hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas ay alinsunod sa pagkakasunod-sunod na ipinapakita sa <i>lyrics</i> at <i>video</i> ng awit	Ang kaayusan at pagkakasunod-sunod ng naitalang hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas ay hindi naaayon sa pagkakasunod-sunod na ipinapakita sa <i>lyrics</i> at <i>video</i> ng awit	Ang mga naitalang hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas ay kulang at hindi alinsunod sa ipinakitang pagkasunod-sunod nito ayon sa <i>lyrics</i> at <i>video</i> ng awit	Ang mga naitalang konsepto tungkol sa hamong kinakaharap ng bansang Pilipinas ay hindi naaayon sa ipinapakitang <i>lyrics</i> at <i>video</i> ng awit
PAGSUNOD SA PANUTO UKOL SA PAGPASA NG GAWAIN	Naipasa bago o sa naitakdang panahon	Naipasa 1 hanggang 2 na araw makalipas ng takdang panahon	Naipasa 3 hanggang 4 na araw makalipas ng takdang panahon	Naipasa ng lima o mahigit pang araw makalipas ng takdang panahon
				OVERALL RATING

Bilang pangwakas, ang maipapayo ko sa mga kabataang kagaya ko tungkol sa pagnanais ng ating bansa na makamit ang isang matatag na ekonomiya ay....

ISUMITE

Katapusang Bahagi ng Paglilipat

Sa bahaging ito ng modyul, inaasahang napagtagumpayan mo na mailipat sa tunay na buhay ang mga konsepto at kaalamang iyong nakamit sa aralin.

Ano ang masasabi mo sa inaasahang pagganap? Nakatulong ba ito upang lalo mo pang makita ang koneksyon ng araling ito sa iyong buhay?

Lubos kitang binabati dahil napagtagumpayan mo ang lahat ng mga gawaing naihanda at naipamalas mo lahat ng mga kakayahang inaasahan mula sa isang mag-aaral na kagaya mo.

BUMALIK

SUSUNOD

PANGHULING PAGTATAYA

Ito na ang pagkakataon upang mataya ang iyong natutuhan. I-klik lamang ang titik nang napili mong sagot. Makikita mo ang iyong nakuhang iskor pagkatapos mong masagutan ang lahat ng aytem. Kung mataas ang iyong nakuhang iskor, maaari ka nang pumunta sa susunod na modyul. Kung ang nakuha mong iskor ay wala sa inaasahang lebel o iskor, kailangan mong balikang muli ang modyul.

Kung handa ka na, i-klik ang SIMULA.

SIMULA

Basahin at unawaing mabuti ang mga sumusunod na tanong. I-klik ang titik ng wastong sagot.

1. Alin sa sumusunod na pahayag ang tama?
 - a. Sapat nang may trabaho upang maging maunlad ang bansa
 - b. Nasa kamay ng manggagawa ang pag-unlad ng bansa
 - c. Nasa pamahalaann ang susi sa pag-angat ng ekonomiya
 - d. Nasa paglago ng ekonomiya ang pag-unlad ng bansa*

Ang wastong sagot ay titik d. Nasa paglago ng ekonomiya ang pag-unlad ng bansa sapagkat kung ang ekonomiya ay maganda, ang mga mamamayan ay magkakaroon ng mas maraming oportunidad na magkaroon trabaho sa sariling bayan na maaaring makapagbigay ng mas magandang buhay sa kanila. Hindi na aalis ang maraming Pinoy para lamang magtrabaho sa ibang bansa.

2. Paano masasabing may pag-unlad sa ekonomiya ang bansa?
 - a. Tumaas ang migrasyon ng mga Pilipino.
 - b. Tumaas ang GNI.*
 - c. Bumaba ang krimen sa bansa.
 - d. Bumaba ang antas ng marunong magsalita sa Ingles.

Ang wastong sagot ay titik b. Ang GNI o Pambansang Kita ang sumusukat sa kabuuang kita ng bansa na siya ring isang basehan ng pagsasabi kung ang bansa ay mayroong matatag o mahinang ekonomiya.

3. Anong salik ang hindi bumubuo sa pag-unlad ng bansa?
 - a. likas-kayang pag-unlad
 - b. makataong pamamahala
 - c. kasiguraduhang pangkabuhaya
 - d. modernisasyon*

Ang wastong sagot ay titik d. Ang mga titik a, b, at c ay mga mahahalagang elemento upang makamit ang pag-unlad ng isang bansa.

4. Sa *Sustainable Human Development*, ano ang palatandaan ng pag-unlad?
 - a. Pagtaas ng kalidad ng buhay ng tao*
 - b. Pagtaas ng presyo ng mga bilihan

- c. Pagtaas ng bilang ng nag-aaral
- d. Pagtaas ng dami ng nagtatrabaho

Ang wastong sagot ay titik a. Ang kalidad ng buhay ng tao ang siyang makapagsasabi kung umuunlad ba ang ekonomiya ng bansa. Kung ang kalidad ng buhay ng tao ay mababa ibig sabihin ang kanyang kalidad ng gawain/ trabaho ay mababa o kaya ang kapaligiran niya ay hindi rin lubusang napapangalagaan at iba pa.

5. Alin sa sumusunod na mga pangungusap ang tama?
- a. Sapat na ang pagkakaroon ng trabaho upang umangat ang ekonomiya ng bansa.
 - b. Sapat na ang pag-angat ng ekonomiya upang umunlad ang buhay ng mga tao.*
 - c. Sapat na ang may pinag-aralan upang umunlad ang buhay.
 - d. Sapat na ang maunlad na buhay upang magkaroon ng malagong ekonomiya.

Ang wastong sagot ay titik b. Kapag ang ekonomiya ng bansa ay maunlad, ang kalidad ng buhay ng mga tao dito ay magiging maunlad din at kapag ito ay nangyari, magiging mas pursigido ang mga tao na linangin ang kanilang talent at kaalaman.

6. Ano ang sinusukat ng instrumentong *Human Poverty Index*?
- a. Kakulangan sa edukasyon ng mga tao
 - b. Kakulangan sa kita ng mga tao
 - c. Kaiklian ng buhay ng mga tao
 - d. Lahat ng opsyon*

Ang wastong sagot ay titik d. Ang mga nasabing opsyon ay siyang batayan upang matukoy ang Human Poverty Index.

7. Sino ang nagpatupad ng programang *Medium Term Philippine Development Plan*?
- a. Fidel V. Ramos*
 - b. Joseph Estrada
 - c. Corazon Aquino
 - d. Ferdinand Marcos

Ang wastong sagot ay titik a. Si Pangulong Ramos ang nagpatupad ng MTPDP na siyang nagbigay ng mas malayang pakikipagkalakalan ng mga dayuhan sa ating bansa, pagbaba ng taripa at pagbebenta ng mga pagmamay-ari ng gobyerno. Ito naman ay nakatulong sa pagpapataas sa GNP ng ating bansa.

8. Ano ang basehan ng pagkamit ng pambansang kaunlaran ayon sa *Growth Development Model*?
- Pagtaas ng GNP
 - Pagtaas ng GDP
 - Pagtaas ng Pambansang Kita
 - Lahat nang nabanggit*

Ang wastong sagot ay titik d. Ang lahat ng ito ang elemento sa pagkakaroon ng mas malaki at malagong ekonomiya na siyang inihayag ng GDM.

9. Alin sa sumusunod na pares ng pangyayari ang nagpapakita ng koneksiyong sanhi-bunga?
- Teknolohiya: Mababang Bahagdan ng Manggagawa
 - Kahirapan: Kaguluhan sa Zamboanga
 - Mataas na Produksyon: Mataas na Bahagdan ng Manggagawa
 - Teknolohiya: Industriyalisasyon*

Ang wastong sagot ay titik d. Ang mga makabagong tuklas ng siyensya ang nakapagpapabilis ng industriyalisasyon ng ating bansa.

10. Suriin ang sumusunod na mga sitwasyon at tukuyin kung ano ang posibleng kahahantungan ng pagkakaroon ng mga ito sa bansa?
- Mabilis na pag-unlad ng teknolohiya
 - Mataas na bahagdan ng banyagang namumuhunan sa bansa
 - Palagiang pagbisita ng presidente sa mga karatig bansa
- Pagtaas ng bilang ng mga Pilipinong nagtatrabaho sa ibang bansa.
 - Pagdami ng trabaho sa Pilipinas at pagkawala ng kaugaliang Pilipino.
 - Pagtaas ng antas ng pamumuhay ng mga Pilipino dahil sa makabagong teknolohiya.
 - Pag-angat ng ekonomiya ng bansa kasabay ng mga pagbabago sa lipunan nito.*

Ang wastong sagot ay titik d. Ang pag-angat ng ekonomiya ng Pilipinas ay siguradong makakapagpabago sa lipunan nito sapagkat anuman ang magaganap sa ekonomiya ay direktang makakaapekto sa mga tao nito.

11. Ayon sa mga prinsipyo ng sustenableng pag-unlad ang bansa ay aangat kung mayroon na itong cultural, moral and spiritual sensitivity; social justice, inter & intra-generational & spatial equity; economic development; at development of full human potential. Aling reporma sa kagawaran ng Edukasyon ng Pilipinas ang tumutugon sa mga palatandaan ng pag-unlad na ito?

- a. K-12*
- b. Understanding by Design
- c. Pagbabawas ng bilang ng taong gugugulin sa kolehiyo
- d. Open High School Program

Ang wastong sagot ay titik a. Ang layunin ng programa ay upang ihanda ang mga mamamayan para sa pangangailangan ng ika-21 siglo.

12. Ayon sa modelong *sustainable development* na isa sa mga batayan sa pagsukat ng pag-unlad ng mga bansa, ang mga mamamayan ng bansa ay dapat maturuan ng mga kakayahang mapagtagumpayan ang mga hamon ng ika-21 Siglo. Aling aksiyon ng gobyerno ang naglalayong mapaigting ang kolaborasyon ng mga mamamayan, Sektor ng ekonomiya, at mga patakarang pang-ekonomiya ng bansa?
- a. TESDA NC Scholarship
 - b. Public Private Partnership*
 - c. K-12
 - d. Matuwid na Daan

Ang wastong sagot ay titik b. Ang programang ito ay mas malawak ang sakop at ang adhikain ay gawing magkatuwang ang lahat ng pampubliko at pampribadong mga sektor upang mapabuti ang kalagayan ng ating bansa.

Suriin ang mga sumusunod na kasabihan sa ibaba:

“In our production-oriented society, being busy, having an occupation has become one of the main ways, if not the main way, of identifying ourselves. Without an occupation, not just our economic security but our very identity is endangered.” - Henri Nouwen

“Universal education is not only a moral imperative but an economic necessity, to pave the way toward making many more nations self-sufficient and self-sustaining.” -Desmond Tutu

13. Ano ang koneksiyon ng kasabihan ni Nouwen sa kasabihan ni Tutu?
- a. Ang pag-aaral ay hindi kasiguruhan sa pagkakaroon ng trabaho dahil sa lumalaking populasyon.
 - b. Ang pagkakikilanlan ng bansa ay nasa kamay ng mga mag-aaral nito.
 - c. Ang pag-aaral ay mahalaga sa pagkakaroon ng trabahao na siya ring kailangan upang ang bansa at ang sarili ay umunlad.*
 - d. Ang pag-aaral ay hindi dapat pribilehiyo, karapatan ito ng bawat mamamayan.

Ang wastong sagot ay titik c. Ito ang mas komprehensibong nagpapakita ng koneksiyon sa kasabihan ng dalawang personalidad na nabanggit.

14. Kung magkikita ang dalawa sa isang *Economic Summit*, maaari kayang sila ay magbangayan sa usaping pangmatagalang kaunlaran?
- Oo dahil ang una ay naniniwala sa pagkakaroon ng trabaho upang umunlad.
 - Oo dahil ang ikalawa ay edukasyon lang ang pinaniniwalaang susi sa pag-unlad.
 - Hindi dahil ang kanilang paniniwala ay sumusuporta sa ideya ng bawat isa.*
 - Hindi dahil ang paniniwala nila ay mahahalagang salik sa pag-unlad na hindi maaabot nang magkahiwalay.

Ang wastong sagot ay titik c. Ang paniniwala ng dalawa ay hindi matutupad kung hindi sila sabay na maisasagawa.

15. Ikaw ang bagong talagang kalihim ng Department of Labor and Employment at ikaw ay inatasang magsagawa ng patimpalak na “Idol ng Probinsiya” na magbibigay ng parangal sa mga mamamayan na may pinakamalaking kontribusyon sa pagpapaigting sa kaalaman at partisipasyon ng mga mamamayang Pilipino sa pagpapabuti at pagpapatupad ng mga sektor ng ekonomiya at mga patakarang pang-ekonomiya nito. Marami ang mga nagpasa ng kanilang nominasyon kagaya ng mga sumusunod. Sino sa kanila ang may mas mataas na tsansa na manalo sa patimpalak?
- Guro na itinalagang koordineytor ng *outreach program* ng kanilang paaralan na naging tanyag dahil sa iba’t ibang proyekto nito sa pagkakawanggawa.
 - Pilantropo na nagbibigay ng tulong pinansiyal sa mga batang nais makapag-aral sa elementarya at hayskul.
 - Pangulo ng isang korporasyon na nakapagtayo ng isang Micro Income Generating Foundation na kumukupkop sa mga inang walang mga trabaho.*
 - Manggagamot na nakapaglibot sa buong Pilipinas upang makapagbigay sa mga Pilipino ng libreng serbisyo sa pangagamot.

Ang wastong sagot ay titik c. Ang hinahanap ng patimpalak ay ang taong may pinakamalaking kontribusyon sa pagpapaigting sa kaalaman at partisipasyon ng mga mamamayang Pilipino sa pagpapabuti at pagpapatupad ng mga sektor ng ekonomiya at mga patakarang pang-ekonomiya nito. Ang kwalipikasyong ito ay nakikita lamang sa opsiyon na titik c.

16. Ang mga guro sa pribado at pampublikong paaralan ay naatasan ng pamahalaan na makilahok sa pagkamit ng mga adhikain ng Philippine Agenda 21 partikular na sa prinsipyong *Development of Full Human Potential*. Ikaw ang punong-guro ng Mataas na Paaralan ng Balatoc at tatayain mo kung ang mga guro mo ay tumutupad sa iniatas sa kanilang tungkulin. Paano mo ito gagawin?
- Pumasok sa loob ng silid-aralan at magsagawa ng obserbasyon tungkol sa pamamaraan ng pagtuturo ng guro sa oras na hindi nito inaasahan.
 - Gawing kondisyon sa pagkuha ng *performance bonus* ang isang banghay-aralin na tumutugon sa kinakailangan ng programang *Philippine Agenda 21*.

- c. Bigyan ng maraming *handout* ang mga guro tungkol sa *Philippine Agenda 21*.
- d. Gawing alituntunin sa paaralan ang paggamit ng makabagong estratehiya sa pagtuturo na magpapalabas sa iba't ibang kakayahan ng mga mag-aaral at susundan ito ng regular na *classroom observation*.*

Ang wastong sagot ay titik d. Ito ang mas komprehensibo at nakapagbibigay ng kasiguruhan na ang guro ay tumutulong sa pagkamit ng adhikain ng Philippine Agenda 21.

17. Bilang bagong talagang kalihim ng NEDA, nais mong gawan ng kampanya ang pagpapaigting sa kaalaman ng mga tao sa ideyang ang populasyon ay lubhang mahalaga para sa pag-unlad ng pambansang ekonomiya, anong salik na maaaring maka-apekto sa pagiging produktibo ng mga mamamayan sa pagsasagawa ng kanilang mga gawain ang dapat mong bigyan ng pokus sa iyong kampanya upang mahikayat ang mga tao na paunlarin ang kanilang talento, kaalaman, at kakayahan?
- a. Kaalaman sa teknolohiya
 - b. Nalinang na kakayahan at kasanayan*
 - c. Kultura at edad
 - d. Kapaligiran at edukasyon

Ang wastong sagot ay titik b. Ang paglinang ng kakayahan at kasanayan ng mga mamamayan ang makakatulong upang sila ay maging produktibo at aktibong miyembro ng lakas paggawa, kung walang kasanayan ang mga tao, mahihirapan itong makatulong sa pagpapaunlad ng ekonomiya ng bansa.

18. Napakaraming hamon ang kinaharap ng bansang Hapon na nagpatindi ng paniniwala ng mga tao na ang ekonomiya nito ay hindi na matatag at wala ng kakayahang makipag-kumpetensiya sa mga mauunlad na bansa, bilang isang *political analyst*, anong pinakamabisang instrumento ang iyong gagamitin upang maitama ang maling akala na ito sa mga kabataang Pilipino upang mailabas ang kaisipang “Walang imposibleng pagbangon ang magaganap sa bansang ang mga mamamayan ay lubos na nagtutulungan!”.
- a. Pagsasagawa ng *signature campaign* upang mapatalsik ang mga tiwaling opisyal.
 - b. Pag-organisa ng isang *forum* kung saan mapapakinggan ang ilang mga Hapon kung paano nila nalagpasan ang mga hamong kanilang kinaharap.*
 - c. Pagbibigay ng pondo upang makabuo ng isang *indie film* na nagpapakita sa mga aksyong ginawa ng bansang Hapon upang muling bumangon.
 - d. Paggawa ng isang *campaign ad* na nagpapakita ng kahalagahan ng pagkakaroon ng kooperasyon sa panahon ng unos.

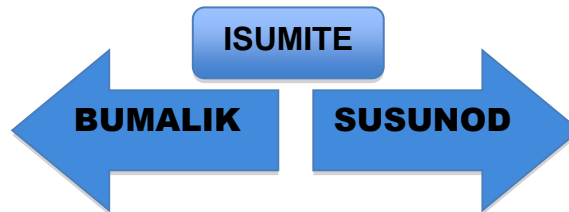
Ang wastong sagot ay titik b. Naging mahirap ang pagbangon ng bansang Hapon sa matinding pagkasira na dinanas nito sa tsunaming humagupit sa nasabing bansa kumpara sa pagbangon nito mula sa ibang mga peligrong kinaharap kagaya ng lindol at iba pa subalit ang tunay na nagpabilis ng pagbangon ng nasabing bansa ay ang pagtutulungang namayani sa mga Hapones at kung direkta itong mapapakinggan o makikita ng mga kabataan, ang epekto ay mas matindi kaysa sa kung ito ay nakikita lamang sa pelikula na kung minsan ay mula sa kathang isip ng may-akda.

19. Bilang *organizer* ng isang NGO na naglalayong buhayin sa mga kabataan ang kaalaman sa mahalagang papel ng mga ito sa pagkamit ng malagong ekonomiya ng bansa, nais mong magsagawa ng *online Campaign Ad Competition* tungkol sa adhikain ng iyong organisasyon at upang maging patas ang labanan, kukuha ka ng mga hurado na kinabibilangan ng isang politiko, isang direktor ng sining sa paggawa ng komersiyal, isang beteranong alagad ng sining, isang ekonomista, at isang mamamahayag ng CNN. Sino sa kanila ang magiging *chairman* ng *Board of Judges*?
- Ang mamamahayag ng CNN sapagkat mas direkta nilang nakasasalamuha ang mga tao kaya alam nila kung epektibo ba ang *campaign ad* sa pagbabago ng kanilang pananaw sa buhay.
 - Ang direktor sapagkat siya ang mas nakaaalam kung paano bubuuin at ipaaabot ang iba't ibang kaisipang nakapaloob sa gagawing *campaign ad* sa mga tao sa pamamagitan ng isang mabisang paraan.*
 - Ang alagad ng sining sapagkat mas alam niya kung ano ang dapat na nilalaman ng isang *campaign ad* upang ito ay magustuhan ng mga tao.
 - Ang politiko sapagkat ang kanyang buhay ay umiikot sa paggawa ng iba't ibang kampanya para sa iba't ibang programa upang laging matunog ang kanyang pangalan.

Ang wastong sagot ay titik b. Ang direktor ang nakakikita sa pangkalahatang ideya na dapat mailagay sa isang campaign ad upang maabot ang ninanais na epekto nito sa mga tao.

20. Bilang *organizer* ng isang NGO na naglalayong buhayin sa mga kabataan ang kaalaman sa mahalagang papel ng mga ito sa pagkamit ng malagong ekonomiya ng bansa, nais mong magsagawa ng isang *Campaign Ad Competition* na lalahukan ng mga mag-aaral sa sekundarya tungkol sa adhikain ng iyong organisasyon at upang maging malinis at maayos ang gagawing pagpili ng mga mananalò, gagawa ka ng rubrik na gagamitin ng mga hurado. Anong krayterya ang bibigyan mo ng mas mabigat na puntos kung ang ninanais mo ay mabago ang pananaw ng mga kabataan tungkol sa papel nila sa pagkamit nga maunlad na ekonomiya ng Pilipinas sa pamamagitan ng *campaign ad*?
- pagkamalikhain
 - nilalaman
 - impact/ dating sa manonood*
 - kapakinabangan

Ang wastong sagot ay titik c. Ang dating sa manonood o audience ang siyang makapagsasabi kung ang ginawang ad ay epektibo o hindi. Ang pamantayan ding ito ang sumasaklaw sa nilalaman, pagkamalikhain at kapakinabangan dahil kung hindi maayos ang pagsasama-sama ng mga ito, ang proyekto ay hindi magiging epektibo sa pagbabago ng pananaw ng mga kabataan.

GLOSARYO NG MGA TERMINONG GINAMIT SA MODYUL

Agrikultura. paraan ng paggawa ng pagkain, hibla, at iba pang ninanais na mga produkto sa pamamagitan ng pagbubungkal ng ilang mga halaman at pagpapalaki ng mga maamong hayop. Kilala din sa tawag na pagbubukid o pagsasaka ang agrikultura, ang trabaho ng mga magsasaka.

Ekonomiya. isang pag-aaral kung paano gagamitin ang mga limitadong pinagkukunang yaman upang makagawa at maipamahagi ang iba't ibang produkto at serbisyo sa mga tao at iba't ibang pangkat ng lipunan para sa kasalukuyan at hinaharap. (Paul Samuelson)

First World. mga bansang mayayaman o malayong angat ang ekonomiya sa ibang mga bansa kaya kalimitan sila din ang may kontrol sa usaping politikal at pang-ekonomiya ng daigdig.

Gross Domestic Product. halaga ng kabuuang produksiyon sa loob ng pambansang ekonomiya.

Gross National Income. halaga ng kabuuang produksiyon ng mamamayan sa isang bansa sa loob at labas ng pambansang ekonomiya.

Growth Oriented Development Model. ang pag-unlad ay sinasabing isang proseso ng paglaki ng ekonomiya. Naipapakita ang paglaki ng ekonomiya sa pamamagitan ng pagtaas o paglaki ng kita ng bansa na binubuo ng Gross National Product (GNP), Gross Domestic Product (GDP), at National Income (NI).

Growth Rate. Salik na maaaring magpakita ng pag-unlad ng ekonomiya ng isang bansa. Ito ay nakukuha sa pamamagitan ng pormulang $GROWTH\ RATE = [(GNP\ sa\ kasalukuyang\ taon - GNP\ sa\ nakaraang\ taon) / GNP\ sa\ nakaraang\ taon] \times 100$

Implasyon. Tumutukoy sa pagtaas ng pangkalahatang presyo sa pagdaan ng panahon.

Importasyon. Pag-aangkat o pagpapasok sa bansa ng mga kalakal ng ibang nasyon.

Industriya. Pangkabuhayang gawain na kaugnay sa pagpoproseso ng hilaw na sangkap sa paggawa ng bagong produkto.

Literacy Rate. Bahagdan o bilang ng marunong bumasa at sumulat sa isang populasyon.

Pag-eeksport. Pagluluwas ng kanyang mga produkto kasama ang pagpapadala ng mga manggagawa sa labas ng bansa upang maragdagan ang kita sa pandaigdigang pamilihan.

Pag-unlad. Isang proseso ng paglaki ng ekonomiya. Naipapakita ang paglaki ng ekonomiya sa pamamagitan ng pagtaas o paglaki ng kita ng bansa na binubuo ng Gross National Product (GNP), Gross Domestic Product (GDP), at National Income (NI).

Per Capita Income. Kung ang Gross National Product (GNP) o Gross Domestic Product (GDP) ay ang *national income* o kabuuang kita ng Pilipinas, kung ito'y pinaghinati-hati sa lahat ng Pilipino, ang tawag sa bahaging mapupunta sa bawat Pilipino ay *income per capita* o *GNP per capita* o *GDP per capita*.

Philippine Agenda 21. Ang tugon ng Pilipinas sa pandaigdigang plano na makamit ang pag-unlad sa ika-21 siglo. Pinagpulangan ito at sinang-ayunan ng nagkakaisang mga bansa sa daigdig at tinawag na AGENDA 21 para sa buong daigdig.

Teknolohiya. Pagsulong at paglapat ng mga kasangkapan, makina, kagamitan at proseso upang tumulong sa paglunas ng mga suliranin ng tao.

Third World. Mga mahihirap na mga bansa na kalimitang makikita sa Asya, Africa, at Latin America.

Sustainable Development Model. ay isang proseso ng pagpapalawak sa oportunidad ng isang tao na makamit kahit man lamang ang *minimum* na istandard ng kabutihang pantao o *well-being* na siyang basehan ng pag-unlad sa isang bansa.

TALASANGGUNIAN AT MGA WEBSITE NA GINAMIT SA MODYUL

<http://www.israel21c.org/news/fairytale-triumph-philipina-caregiver-rose-fostanes-wins-x-factor-israel/>(Life of Osang)

<http://www.rappler.com/entertainment/47980-rose-fostanes-x-factor-journey>(Journey to X-Factor)

<http://www.rappler.com/entertainment/51713-caregiver-no-more-x-factor-israel-rose-fostanes-focus-singing-career>(Caregiver No More)

http://www.youtube.com/watch?v=n_idVp71NmE (NIC)

<http://www.youtube.com/watch?v=A2rIHon9670> (the next Asian tiger economy)

<http://www.youtube.com/watch?v=UA92mb3d3x0> (Miracle of the Han River)

<http://www.youtube.com/watch?v=WfGMYdalCIU> (Man and the environment)

http://www.youtube.com/watch?v=bn8R_Xqjil0 (Saving the environment)

<http://www.youtube.com/watch?v=dzK6hLM0LBc> (First World and the third world)

<http://www.youtube.com/watch?v=hrEJhdGFnW8> ! (Ang Bata)

<http://www.mycutegraphics.com> (graphic organizers)